

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE**

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

1128484

**ANALÝZA ZDROJOV FINANCOVANIA VYBRANÉHO
PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU**

2010

Kristína Michaleová

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

**ANALÝZA ZDROJOV FINANCOVANIA VYBRANÉHO
PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU**

Bakalárska práca

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	3.3.16. Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra informačných systémov
Školiteľ:	Ing. Iveta Košovská, PhD.

Nitra 2010

Kristína Michaleová

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Kristína Michaleová vyhlasujem, že som bakalársku prácu „Analýza zdrojov financovania vybraného podnikateľského subjektu“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 10. mája 2010

Kristína Michaleová

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som sa rada poďakovala Ing. Ivete Košovskej, PhD. za cenné pripomienky a odborné rady, ktorými prispela k vypracovaniu tejto bakalárskej práce.

Abstrakt

Hlavným cieľom mojej bakalárskej práce „Analýza zdrojov financovania vybraného podnikateľského subjektu“ je zistenie, aké zdroje financovania využíval mnou vybraný podnikateľský subjekt za sledované obdobie. Druhým stanoveným cieľom je zistenie aktuálnej finančnej situácie podnikateľského subjektu. Na tento účel bola využitá finančná analýza, ktorá pomocou vybraných ukazovateľov napomohla identifikovať stav finančnej situácie v podnikateľskom subjekte. Teoretická časť práce je zameraná na vymedzenie základných pojmov v oblasti financovania podnikateľských subjektov. V praktickej časti sú analyzované jednotlivé zdroje financovania konkrétneho podnikateľského subjektu a taktiež uskutočnená finančná analýza. Význam tejto bakalárskej práce spočíva v objasnení, akými konkrétnymi formami zdrojov financovania podnikateľský subjekt disponuje a aká je jeho finančná situácia, ktorá je zaujímavá najmä pre externé prostredie, v ktorom sa podnikateľský subjekt nachádza.

Kľúčové slová

zdroje financovania, finančná analýza, podnikateľský subjekt

Abstrakt

The main aim of my Bachelor's thesis „Analysis of financial resources selected business subject“ is finding, which financial resources utilize chosen business subject during monitored period. The second established aim is finding actual financial situation of business subject. At this purpose has been utilized financial analysis, which helped to identify the condition of financial situation in business subject by chosen indexes. The theoretical part of thesis is aimed on determination of primary terms in field of financing business subjects. In the practical part is analyse of individual financial resources of specific business subject and realized financial analysis too. The meaning of this Bachelor's thesis is to explain, which specific forms of financial resources the business subject has and what is its financial situation, which is interesting for external environment, where is the business subject situated.

Keywords

financial resources, financial analysis, business subject

OBSAH

Zoznam skratiek	6
Úvod	7
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky.....	9
2 Cieľ práce.....	20
3 Metodika práce a metódy skúmania	21
4 Výsledky práce a diskusia	25
4.1 Teoretické vymedzenie riešenej problematiky	25
4.1.1 Zdroje financovania podniku	25
4.1.2 Interné zdroje financovania	26
4.1.2.1 Zisk	26
4.1.2.2 Odpisy.....	27
4.1.2.3 Ostatné interné zdroje financovania	27
4.1.3 Externé zdroje financovania.....	28
4.1.3.1 Krátkodobé úvery	28
4.1.3.2 Dlhodobé úvery	30
4.1.3.3 Programy na rozvoj poľnohospodárstva.....	32
4.2 Možnosti a spôsoby financovania vybraného podnikateľského subjektu.....	33
4.2.1 Vlastné zdroje.....	33
4.2.2 Cudzie zdroje.....	36
4.2.3 Posúdenie finančnej situácie podnikateľského subjektu.....	36
4.2.3.1 Analýza majetkovej kapitálovej štruktúry podnikateľského subjektu.....	36
4.2.3.2 Zlaté bilančné pravidlo	39
4.2.3.3 Analýza ukazovateľov likvidity	40
4.2.3.4 Analýza ukazovateľov rentability.....	41
4.2.3.5 Analýza ukazovateľov aktivity.....	42
4.2.3.6 Analýza ukazovateľov zadlženosti.....	43
5 Záver a návrhy na využitie poznatkov	45
6 Zoznam použitej literatúry.....	48
7 Zoznam príloh	50

Zoznam skratiek

VI	Vlastné imanie
ZI	Základné imanie
ŠR	Štátny rozpočet
SOP	Sektorový operačný program
SPPK	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
SR	Slovenská republika
PPA	Poľnohospodárska platobná agentúra
EÚ	Európska únia
ZRF	Zákonný rezervný fond
VH	Výsledok hospodárenia
DHM	Dlhodobý hmotný majetok
DNM	Dlhodobý nehmotný majetok
ÚO	Účtovné obdobie
VK	Vlastný kapitál
CK	Cudzí kapitál
RCK	Rentabilita cudzieho kapitálu
RVK	Rentabilita vlastného kapitálu
RZI	Rentabilita základného imania
RT	Rentabilita tržieb
RV	Rentabilita výnosov
RN	Rentabilita nákladov
DOZ	Doba obratu zásob
DIP	Doba inkasa pohľadávok
DSZ	Doba splácania záväzkov

ÚVOD

Poľnohospodárstvo Slovenskej republiky je veľmi významnou súčasťou národného hospodárstva. Význam poľnohospodárstva pre spoločnosť spočíva najmä v jeho produkčnej funkcii, ale taktiež aj v jeho mimoprodukčnej funkcii (ekologická, kultúrna, relaxačná funkcia, a iné). Poľnohospodárstvo patrí do primárnej sféry hospodárstva, v ktorej je zamestnaná prevažná časť obyvateľstva. Je významným zdrojom výživy a zároveň zabezpečuje suroviny pre priemysel. Poľnohospodárstvo sa taktiež stáva dôležitým producentom obnoviteľných zdrojov energie a zvlášť dôležité sú pre Slovenskú republiku, ktorá je odkázaná na dovoz týchto surovín a môžu mať pre našu krajinu obrovský strategický význam.

Slovenské poľnohospodárstvo po vstupe SR do EÚ bolo ovplyvnené viacerými faktormi externého a interného charakteru. Rozhodujúci vplyv mala Spoločná poľnohospodárska politika (SPP). Slovensko sa otvorilo všetkým krajinám v zoskupení. Podmienkou prijatia SPP EÚ a aplikácie podpôr z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu bolo vytvorenie nových inštitúcií, a to Poľnohospodárskej platobnej agentúry, Integrovaného administratívneho a kontrolného systému a programového dokumentu – Plán rozvoja vidieka a Sektorový operačný program a noriem EÚ, ako sú: Plán rozvoja vidieka a Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. SPP obmedzila kvótami produkčnú expanziu prístupujúcich krajín, a tým aj Slovenska. Vstup Slovenska do EÚ bol v období prebiehajúceho schvaľovania rozsiahlej reformy SPP, ktorá bola reakciou na pretrvávajúce problémy SPP s nadprodukciou. Slovensko dostalo diskriminujúcu výšku podpôr v porovnaní so starými členskými krajinami. Zaviazalo sa uplatňovať jednotnú platbu na plochu – SAPS. V potravinárstve sa stala našou prioritou zdravotná neškodnosť potravín v záujme zabezpečenia najvyššej úrovne ochrany zdravia a spotrebiteľa.

V súčasnej dobe na poľnohospodárske podniky vplývajú negatívne viaceré podnety. Prvoradým je, ak poľnohospodársky podnik nedisponuje s dostatočným množstvom vlastného kapitálu, hodnoty finančných ukazovateľov dosahujú veľmi zlú úroveň a taktiež ak trpia platobnou neschopnosťou. Poľnohospodárske podniky preto často využívajú dodatočné čerpania finančných zdrojov z externého ekonomického

prostredia, ktoré im poskytujú obrovskú škálu možností získania cudzích zdrojov financovania.

Poľnohospodárske podniky v dôsledku nedostatočnej výnosnosti kapitálu a zároveň pretrvávajúcou stratovosťou je neustále závislé na cudzích zdrojoch financovania, predovšetkým bankových úverov. Poskytovanie takýchto úverov poľnohospodárskym subjektom komerčné banky zaraďujú k rizikovým obchodným transakciám. Tento fakt veľmi negatívne ovplyvňuje finančnú stabilitu poľnohospodárskych podnikov, ktoré si nedokážu z vlastných zdrojov zabezpečiť prevádzkovú činnosť. Finančné zdroje získané pomocou bankových úverov umožňujú poľnohospodárskym subjektom ľahšie preklenúť časový nesúlad medzi ich potrebami a zdrojmi krytia obežných aktív. Tento jav vyplýva najmä zo sezónneho charakteru poľnohospodárskej výroby, vplyvu klimatických podmienok na reprodukčný proces a taktiež aj zo striedania ročných období.

Rozhodujúcou zložkou pri poskytovaní úverov je pre banky vlastná majetková záruka poľnohospodárskych subjektov žiadajúcich o úver. Ďalšou podmienkou pri poskytovaní finančného úveru je aj dôsledná analýza celkovej finančnej a ekonomickej situácie poľnohospodárskeho podniku, zhodnotenie výnosu úverového projektu a tiež dlhodobej finančnej situácii, ktorá je ukazovateľom priebehu finančného hospodárenia podniku.

Aktuálnym problémom, ktorý zaťažuje činnosť poľnohospodárskych podnikov, je pretrvávajúca kríza na Slovensku. Mnohí odborníci zo SPPK označujú súčasnú krízu za najhoršiu od roku 1989. Nedostatočná tvorba vlastných zdrojov, ktorá s krízou súvisí, môže mať nielen krátkodobé, ale aj dlhodobejšie negatívne účinky. Napríklad, že sa obmedzia alebo nerealizujú investičné projekty s podporou z Programu rozvoja vidieka, čo by ešte viac prehĺbilo rozdiely medzi našimi a zahraničnými roľníkmi z hľadiska ich technického a technologického vybavenia.

Bakalárska práca je zameraná na analýzu zdrojov financovania vybraného podnikateľského subjektu. Druhoradým cieľom je zhodnotenie finančnej situácie podnikateľského subjektu. Na tento účel bola využitá finančná analýza, ktorá je dôležitou súčasťou finančného riadenia podniku a upozorňuje na klady, zápory, ale aj riziká a príležitosti vo finančnej oblasti podniku. Táto analýza má napomôcť podniku zvrátiť negatívny vývoj vďaka prijatiu opatrení na základe jej výsledkov. Stav finančnej situácie podnikateľského subjektu vo vzájomnom vzťahu k externému prostrediu vytvára určitý imidž podniku, či už pozitívny alebo negatívny.

1 PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

Podnik je podľa **KUPKOVIČA (2002)** ekonomicky a právne samostatná podnikateľská jednotka existujúca za účelom podnikania. Jej základnými znakmi sú:

- kombinácia výrobných faktorov
- hospodárnosť podnikateľských činností
- finančná rovnováha

Podľa **BIELIKA (2008)** je podnik ekonomická a organizačná forma usporiadania výroby, obchodu a služieb, ktorá je založená na dosahovaní zisku prostredníctvom podnikateľskej činnosti. Základným podnikateľským subjektom v trhovej ekonomike je podnik.

FETISOVÁ – VLACHYNSKÝ - SIROTKA (2004) tvrdia, že základným cieľom podnikateľskej činnosti je maximalizácia trhovej hodnoty podniku pre vlastníkov rešpektujúca obmedzenia dané záujmami ďalších účastníkov podnikania. Tento cieľ je súčasne aj základným cieľom finančnej činnosti podniku.

Podľa **LÁTEČKOVEJ - ŠKORECOVEJ (2003)** sa dnes čoraz väčšia pozornosť venuje účtovníctvu, a to nielen ako prostriedku na evidenciu hospodárskych operácií, ale aj ako výraznému zdroju informácií potrebných pre riadenie a rozhodovanie. Účtovný informačný systém je dôležitou súčasťou podnikového informačného systému, ktorý umožňuje zaevidovať, spracovať a sprístupniť údaje o požadovanej štruktúre a rozsahu.

Účtovníctvo podľa **PATAKYHO – HACHEROVEJ - KOČNERA (2008)** zabezpečuje informácie o majetkovej, finančnej a výnosovej situácii účtovnej jednotky. Je aktívnym nástrojom riadenia, tvorí jadro podnikového informačného systému. Bez preukázateľných informácií z účtovníctva nie je možné zabezpečovanie podnikateľskej činnosti.

Najvšeobecnejšou právnou normou usmerňujúcou podnikateľskú činnosť je z. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov.

Medzinárodná harmonizácia účtovníctva:

- Medzinárodné účtovné štandardy (International Accounting Standards – IAS)
Medzinárodné štandardy finančného vykazovania (International Financial Reporting Standards – IFRS). Používa sa skratka IAS/IFRS, resp IFRS/IAS.
- Americké všeobecne uznávané zásady (US Generally Accepted Accounting Principles / US GAAP)
- Účtovné smernice

PATAKY - ŠKORECOVÁ (2005) uvádzajú, že základným cieľom účtovníctva je podať verný a pravdivý obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii podniku. Majetková situácia predstavuje prehľad o štruktúre majetku a zdrojov. Výnosovú situáciu zabezpečujú informácie o nákladoch, výnosoch a vytvorení jednotlivých druhov výsledku hospodárenia. Hodnotenie finančnej situácie umožňuje analýza založená a na porovnávaní vzťahov medzi majetkom a zdrojmi.

SIVÁK - MIKÓCZIOVÁ (2005) tvrdia, že základné informácie o majetku podnikateľského subjektu a o zdrojoch krytia majetku poskytuje súvaha. Ide o statický pohľad (t.j. prehľad k určitému dňu) o stave a štruktúre majetku podniku (aktívach) a zdrojoch jeho krytia (pasívach). Údaje obsiahnuté v súvahe sú veľmi dôležité nielen z hľadiska posúdenia majetkovej a finančnej, resp. kapitálovej štruktúry podniku, ale analýzou ich vzájomného vzťahu možno posúdiť aj celkovú finančnú situáciu a likviditu podniku.

STRÁŽOVSKÁ (2003) tvrdí, že súvaha je výkaz, ktorý sústreďuje informácie o podnikovom majetku a finančných zdrojoch jeho krytia. Majetok podniku predstavuje jeho aktíva, finančné zdroje sú jeho pasíva.

Podľa **KUPKOVIČA (2001)** majetkom podniku rozumieme súhrn majetkových hodnôt, ktoré patria podnikateľskému subjektu a slúžia na podnikanie. Tvoria ho dve

základné skupiny prostriedkov, ktoré sa od seba líšia časom, po ktorý majetok „pracuje“ v reprodukčnom procese: investičný majetok a majetok obežný.

Každý majetok musí pochádzať z nejakého zdroja, tvrdia **PATAKY - ŠKORECOVÁ (2005)**. Pod pojmom zdroj (kapitál) rozumejú prameň (miesto), alebo spôsob získania majetku pre podnikateľskú činnosť. Zdrojom môže byť dodávateľ, štát a jeho inštitúcie, peňažný ústav a iné. Z toho vyplýva, že v účtovníctve nesledujeme majetok iba z hľadiska konkrétnej formy a druhu majetku, ale tiež z akých zdrojov bol majetok financovaný. Od toho je odvodenie termínu „zdroj krytia majetku“, resp. „zdroje financovania majetku“.

Pre zdroj sú charakteristické tri atribúty – vlastnosti, ktoré zároveň slúžia ako kritériá pre klasifikáciu zdrojov krytia majetku. Zdroj krytia majetku vyjadruje:

1. vlastnícky vzťah podnikateľského subjektu k majetku
2. dobu používania (vlastníctva, splatnosti) majetku
3. účel jeho používania (podstatu - charakter zdroja)

Základným kritériom pre klasifikáciu zdrojov je atribút vyjadrujúci vlastnícky vzťah podnikateľského subjektu k majetku. Podľa tohto kritéria poznáme vlastné a cudzie zdroje.

Kapitálovou (niekedy tiež finančnou) štruktúrou podniku podľa **BIELIKA (2001)** rozumieme štruktúru zdrojov, z ktorých majetok podniku vznikol. Ak vložil kapitál do podniku sám podnikateľ (zakladateľ) alebo skupina podnikateľov, hovoríme o vlastnom kapitáli. Ak vložil kapitál do podniku veriteľ (napr. banka), hovoríme o cudzom kapitáli.

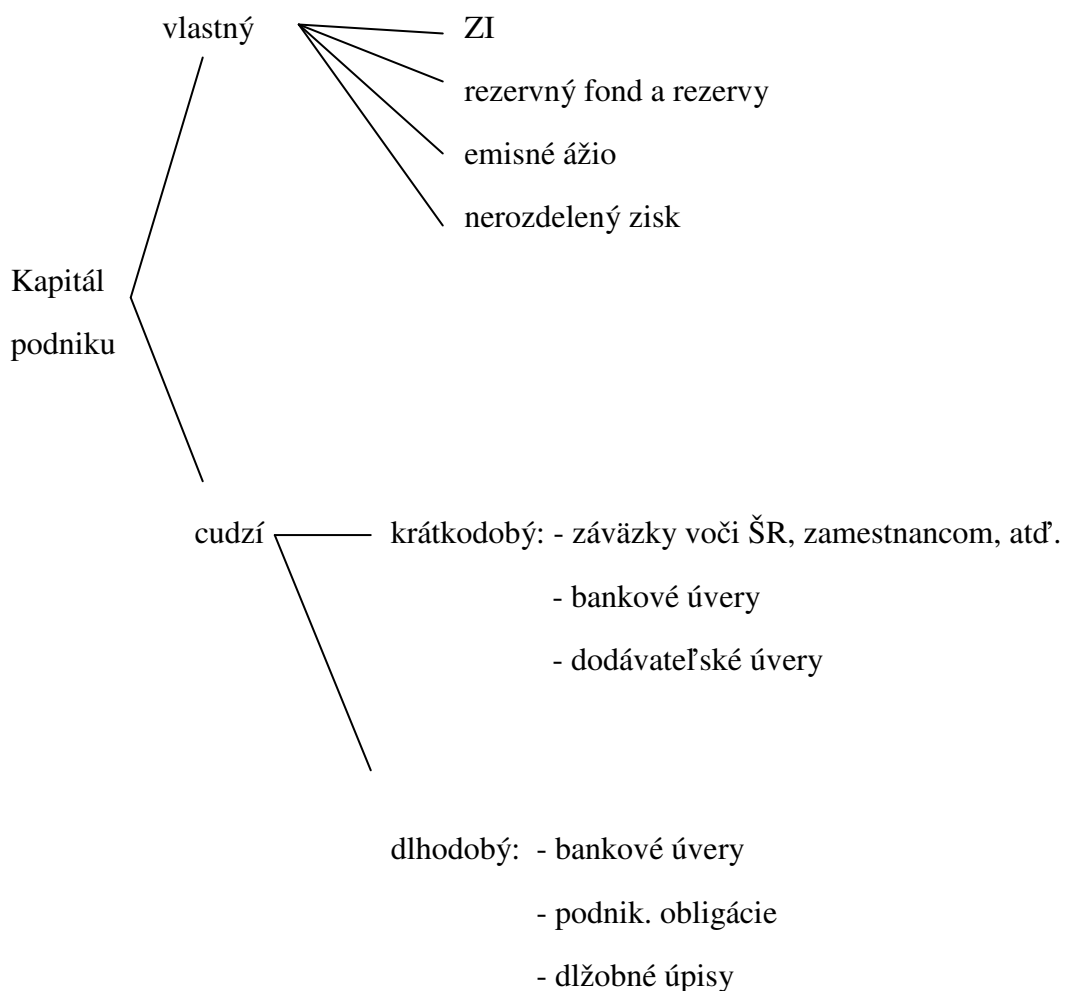
Celková veľkosť podnikového kapitálu závisí od mnohých okolností, predovšetkým však od:

- veľkosti podniku, pričom jeho veľkosť by mala byť optimálna (všeobecne platí – čím väčší podnik, tým väčší kapitál vyžaduje),
- stupňa mechanizácie, automatizácie, robotizácie (čím vyššie použitie techniky, tým väčší kapitál)
- rýchlosti obratu kapitálu (čím rýchlejší obrat, tým menší kapitál).

Podnik by mal mať práve toľko kapitálu, koľko potrebuje. Ak má kapitálu viac, jeho použitie je nehospodárne. Vtedy hovoríme, že podnik je prekapitalizovaný. Ak má podnik kapitálu menej, spôsobuje to poruchy v prevádzke podniku a hovoríme, že podnik je podkapitalizovaný.

Kapitál podniku sa vo financiách a účtovníctve chápe podľa **VLACHYNSKÉHO (1999)** ako súhrn finančných zdrojov, ktoré sa vynaložili na získanie podnikového majetku tento majetok finančne kryjú/. Zastúpenie jednotlivých zložiek kapitálu označujeme pojmom finančná štruktúra podniku.

Obr. 1 Zjednodušená schéma delenia podnikového kapitálu

Zdroj: Kupkovič, M.: Podnikové hospodárstvo. 2001

Z hľadiska dlhodobej finančnej politiky podniku, ako aj úspešného realizovania investičnej politiky je potrebné zabezpečiť pokrytie investičných nákladov zdrojmi vo vhodnej štruktúre tvrdí **STRINKOVÁ (1999)**. Investičná politika podniku musí byť založená na reálnom zdrojovom zabezpečení všetkých investičných projektov, ktoré podnik pripravuje na realizáciu. Finančné zdroje podniku môžeme členiť z rôznych hľadísk.

Z časového hľadiska sa finančné zdroje členia na také, ktoré má podnik k dispozícii na neobmedzený čas, t.j. ZI podniku získavané vkladmi vlastníkov a samofinancovaním, dlhodobé alebo krátkodobé do jedeného roka. Pre financovanie investícií sú dôležité zdroje trvalé a dlhodobé.

Podľa zdroja, z ktorého finančné zdroje vchádzajú do podniku, ich členíme na externé a interné. Všetky zdroje plynúce do podniku od iných subjektov považujeme za externé zdroje. Preto do nich zatúvame okrem úverov, pôžičiek a dotácií, aj pôvodné a dodatočné vklady vlastníkov. Medzi interné zdroje rátame zisk po zdanení znížený o dividendy, odpisy z investičného majetku a zdroje uvoľnené pri zmenách majetkovej a finančnej štruktúry podniku.

Z hľadiska vlastníctva členíme finančné zdroje podniku na vlastné a cudzie. Vlastnými sú interné zdroje, pôvodné a dodatočné vklady vlastníkov, ktoré vytvárajú VI podniku. Zahŕňajú ZI, fondy, v ktorých sa postupne sústreďujú vnútorné podnikové zdroje určené na jeho rozvoj, ako aj ešte nerozdelený zisk. Cudzie zdroje zahŕňajú úvery, pôžičky a záväzky, ako aj dotácie.

Majetok, ktorý podnik využíva v rámci svojej podnikateľskej činnosti, získava z rôznych zdrojov. Členenie zdrojov podľa **MÁZIKOVEJ A KOL. (2006)**:

1. z hľadiska času:

- dlhodobé /dohodnutá doba splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku účtovného prípadu je dlhšia ako 1 rok/
- krátkodobé / dohodnutá doba splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku účtovného prípadu je kratšia ako 1 rok/

2. z hľadiska vlastníctva:

- vlastné /majetok krytý z vlastných zdrojov/
  - a. ZI
  - b. kapitálové fondy
  - c. fondy tvorené zo zisku
  - d. nerozdelený zisk minulých rokov
  - e. zisk bežného účtovného obdobia
- cudzie /majetok krytý z cudzích zdrojov/
  - a. rezervy /krátkodobé, dlhodobé/
  - b. záväzky / krátkodobé, dlhodobé/
  - c. bankové úvery a výpomoci

Financovaním podniku z interných zdrojov /vnútorných/ rozumieme pokrývanie jeho potrieb zo zdrojov získaných z finančno-hospodárskej činnosti samého podniku uvádza **SERENČEŠ (2006)**. Podľa toho, ako podnik získava svoje zdroje, rozlišujeme:

- financovanie zo zisku /samofinancovanie/,
- financovanie z odpisov,
- financovanie z rezerv,
- financovanie v dôsledku uvoľnenia peňazí /racionalizáciou, zmenou majetkovej štruktúry a uplatňovaním technického pokroku/.

Zisk podľa **STRÁŽOVSKÉJ (2003)** je interným zdrojom vo finančno-hospodárskej činnosti podniku. Je ukazovateľom úspešnosti a efektívnosti podniku. Výšku zisku možno zistiť pomocou rozdielu medzi vlastným majetkom na začiatku účtovného obdobia a na konci účtovného obdobia i ako rozdiel medzi výnosmi a nákladmi podniku. Zisk možno použiť na:

- výplatu dividend,
- samofinancovanie podniku.

Podľa **GEYERA – HANKEHO – LITTICHA – NETTEHOVENA (2003)** sa za interné financovanie považuje stav, keď po úhrade daní a dividend podniku zostanú prostriedky na financovanie vlastnej činnosti. Za samofinancovanie teda považuje obstaranie likvidných prostriedkov v rámci podniku. Jeho význam spočíva v tom, že podnik nežiada o dodatočné vklady, cudzie zdroje, a tým aj znižuje náklady na získavanie kapitálu. Medzi takéto financovania patria tržby z predaja výrobkov, tovarov a z poskytovania služieb.

Podľa **STRINKOVEJ (1999)** sú odpisy peňažným vyjadrením opotrebovania hmotného a nehmotného investičného majetku v priebehu príslušného obdobia, za ktoré sa zúčtovávajú do nákladov podniku. Nepredstavujú preto pre podnik novovytvorené zdroje financovania. Z hľadiska peňažných tokov predstavujú odpisy často hlavný a stabilný zdroj vnútorného financovania podniku.

Odpisy nepredstavujú pre podnik novovytvorené zdroje financovania uvádzajú **KOŠČO – SZOVICS – ŠEBO – TÓTH (2006)**, ale sú peňažným vyjadrením opotrebovania dlhodobého majetku v priebehu príslušného obdobia, za ktoré sa zúčtujú do nákladov. Prenesenú hodnotu dlhodobého majetku na vyrábané výrobky od začiatku jeho používania až po súčasnosť, resp. sumu kumulovaných odpisov vyjadrujeme pojmom oprávky. Odpisy sú pre podnik aj významnou nákladovou položkou, ktorá ovplyvňuje výšku celkových nákladov, a tým aj výšku cien a dosiahnutého zisku. Z hľadiska peňažných tokov (cash flow) predstavujú odpisy často hlavný a pritom stabilný príjem – zdroj vnútorného financovania podniku. Stabilný preto, lebo odpisy tým, že sú jednou z nákladových položiek, získa podnik prostredníctvom tržieb aj za predpokladu, že trh uzná cenu vyrábaných výrobkov alebo poskytovaných služieb len na úrovni nákladov potrebných na ich výrobu. Nezávisia teda od stupňa efektívnosti podnikovej činnosti.

Cudzí kapitál (záväzok) je dlh podniku, ktorý podnik musí v určenej dobe splatiť píše **KUPKOVIČ (2001)**. Podľa tejto doby ho rozdeľujeme na krátkodobý cudzí kapitál (poskytuje sa na dobu 1 roka) a dlhodobý cudzí kapitál (poskytuje sa na dobu dlhšiu ako 1 rok).

Krátkodobý cudzí kapitál predstavujú krátkodobé bankové úvery (napr. kontokorentný), dodávateľské úvery (dodávateľ dodá tovar na úver), zálohy odberateľov (sú k dispozícii podniku do doby dodávky), pôžičky, záväzky voči zamestnancom (doteraz nevyplatené mzdy a platy), záväzky voči štátnemu rozpočtu (nezaplatené dane) a pod. Za osobitnú formu krátkodobého financovania považujeme faktoring.

Dlhodobý cudzí kapitál tvoria dlhodobé úvery bánk (napr. hypotekárne úvery), vydané podnikové obligácie, dlžné úpisy, dlhodobé zmenky, dlhodobé zálohy od odberateľov a pod.

Za osobitné formy dlhodobého financovania môžeme považovať aj forfaiting (odpredaj pohľadávok v rámci zahraničnoobchodných vzťahov) a leasing.

Formy financovania cudzími zdrojmi podľa **SYNEKA A KOL. (2003)**:

1. dlhodobé financovanie (obligácie, konvertibilné dlhové úpisy, ziskové dlhové úpisy, pôžičky na záložné listy),
2. leasing (operačný, finančný),
3. krátkodobé financovanie (dodávateľský úver, kontokorentný úver, zmenkový úver, lombardný úver, záručný úver, faktoring, negociačný úver, forfaiting)
4. inovované (pôžičky s nulovým kupónom = zerobonds, premenlivé úročné pôžičky = floating rate note, pôžičky s dvojistou menou = multi currentli notes).

Úverové zdroje podľa **VLACHYNSKÉHO (1999)** získavajú podniky viacerými formami. Základným kritériom ich členenia je doba, na ktorú sa úver poskytuje. Z tohto hľadiska sa členia na dlhodobé a strednodobé úvery s lehotou splatnosti prekračujúcou jeden rok a krátkodobé úvery so splatnosťou do jedného roka.

Získavanie dlhodobých a strednodobých úverov zahŕňa:

- emisiu obligácií ako hromadných obchodovateľných CP,
- finančné úvery, ktoré sa poskytujú a prijímajú v peňažnej forme medzi konkrétnym veriteľom a dlžníkom,
- dodávateľské úvery, ktoré poskytujú dodávatelia strojov a zariadení v tovarovej forme, spravidla patria medzi strednodobé úvery (so splatnosťou 1 až 4 roky),

- osobitné úverové formy, ku ktorým patria leasing, forfaiting a franchising.

Krátkodobé úverové zdroje získavajú podniky tiež vo viacerých formách. Sú to:

- obchodné úvery, ktoré sa poskytujú vo forme tovarov alebo služieb a splácajú sa v peniazoch,
- stále a nestále pasíva, ktoré sú „spontánne vznikajúcimi“ krátkodobými úverovými zdrojmi,
- krátkodobé bankové úvery, ktoré sa poskytujú ako účelové úvery, úvery na kontokorentnom účte, lombardné a zmenkové úvery,
- faktoring ako forma odpredaja krátkodobých pohľadávok.

Podľa **ŠENKÝŘOVEJ (1998)** úver predstavuje zapožičanie peňažného kapitálu. Ponechanie hospodárskeho práva disponovať kapitálom oproti záväzkom vrátiť neskôr zapožičaný kapitál majiteľovi a vyplatiť mu istú peňažnú čiastku (úrok), ktorý je odmenou za zapožičanie.

Úver je pre podnik návratnou formou získavania cudzích externých zdrojov. Je to ekonomický vzťah medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý podľa **KOŠČA – SZOVICSA – ŠEBA – TÓTHA (2006)** vzniká pri odovzdaní konkrétnej hodnoty na dočasné použitie, t. j. s podmienkou návratnosti. Vznik tohto vzťahu má charakter zmluvy. Veriteľ dáva dlžníkovi k dispozícii istú hodnotu v peniazoch, resp. v tovare a stará sa o správu dlhu. Dlžník sa zaväzuje splatiť svoj dlh v dohodnutom termíne a forme (spravidla v peniazoch), ako aj platiť príslušný úrok.

Finančná analýza predstavuje podľa **STRÁŽOVSKÉJ (2003)** významnú súčasť podnikového riadenia. Je tesne spojená s účtovníctvom a finančným riadením podniku. Účtovníctvo poskytuje dáta a informácie pre finančné rozhodovanie prostredníctvom základných finančných výkazov: súvahy, VZaS a prehľadu o peňažných tokoch (CF). Cieľom finančnej analýzy podniku je vyjadriť čo najkomplexnejšie finančnú situáciu podniku, t.j. podchytiť všetky jej súčasti, resp. podrobnejšou analýzou zhodnotiť niektorú zo súčastí finančnej situácie.

Finančná analýza je oblasť, ktorá predstavuje významnú súčasť sústavy podnikového riadenia uvádzajú **GRÜNWALD – HOLEČKOVÁ (2001)**. Je úzko spojená s finančným účtovníctvom a finančným riadením podniku. Účelom finančnej analýzy je predovšetkým vyjadriť pokiaľ možno komplexne finančnú situáciu podniku, to znamená podchytiť všetky jej zložky, prípadne pri podrobnejšej analýze zhodnotiť niektorú zo zložiek finančnej situácie.

Jednou z najdôležitejších súčastí finančného riadenia podniku je finančná analýza, ktorá podľa **BIELIKA (2001)** umožňuje podnikovému manažmentu získavať spätnú väzbu medzi predpokladanými efektmi riadiacich zásahov a realitou.

Cieľom finančnej analýzy je:

- uskutočniť prostredníctvom špeciálnych metodických postupov diagnózu finančného hospodárenia,
- odhalenie „úzkych miest“, „porúch“ v ekonomickom správaní sa podnikateľského subjektu v čase, keď je ešte možné adekvátnymi opatreniami zvrátiť nepriaznivý stav a iniciovať pozitívne rozvojové tendencie,
- komplexne komparovať všetky najdôležitejšie zložky, ktoré sú určujúce pre zdravý vývoj finančnej situácie podniku predovšetkým:
  - a. likviditu podniku,
  - b. ziskovosť podniku,
  - c. zhodnotenie kapitálových zdrojov a tendencií ich vývoja a pod.

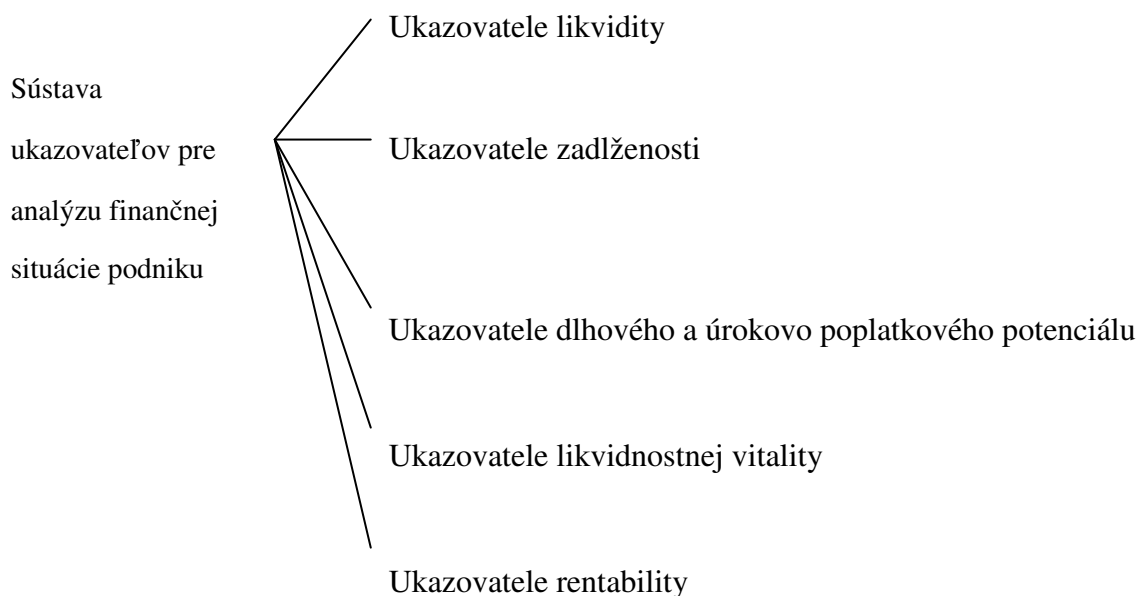
Štandardný postup finančnej analýzy podľa **ZALAIA (2000)** pozostáva z týchto logicky a chronologicky súvisiacich a nadväzujúcich etáp:

1. Vypočítajú sa finančné pomerové ukazovatele za analyzovaný podnik.
2. Podnikové ukazovatele sa porovnávajú s priemernými ukazovateľmi za príslušné obdobie, resp. s extrémnymi hodnotami.
3. Skúma sa vývoj podnikových ukazovateľov v čase.
4. Analyzujú sa vzájomné vzťahy medzi pomerovými finančnými ukazovateľmi.
5. Návrhy opatrení.

Analýza finančnej situácie podniku je jednou z najdôležitejších súčastí finančného riadenia podniku uvádza **BELICA (2002)**. Jej význam spočíva predovšetkým v tom, že prostredníctvom sofistikovaných metodických postupov:

- určuje diagnózu stavu, vývoja i predpokladov ďalšieho smerovania podnikovej ekonomiky,
- odhaľuje „úzke miesta“ či „poruchy“ v ekonomickom správaní sa podnikateľského subjektu a to v čase, keď je ešte možné adekvátnymi opatreniami zvrátiť nepriaznivý vývoj a vďaka tomu dostať podnikovú ekonomiku opäť na trajektóriu úspešného vývoja,
- komparuje všetky najdôležitejšie faktory či ukazovatele, ktoré sú kľúčové či určujúce pre zdravý vývoj podniku aj v ohľade na stav konkurenčného prostredia.

Obr. 2 Znáročnenie ukazovateľov finančnej analýzy

Zdroj: Belica, M.: Podnikové financie. SPU, 2002

2 CIEĽ PRÁCE

V súčasnosti na podnikateľské subjekty vplývajú rôzne zmeny v ekonomickom živote, jednak pozitívne i negatívne. A preto je pre podnik dôležité, ak chce na silne konkurenčnom trhu obstáť, aby venoval neustálu pozornosť rozboru svojej finančnej situácie.

Poľnohospodárske a potravinárske podnikateľské subjekty, ktoré realizujú svoju obchodnú činnosť na území Slovenskej republiky, kladú veľký dôraz na získavanie finančných zdrojov. Ako prvoradé si kladú za cieľ využívať interné (vlastné) zdroje financovania, ktoré sú schopný vyprodukovať sami v rámci ich podnikateľskej činnosti. Dnes však stúpa potreba využívania aj externých, čiže cudzích zdrojov financovania týchto podnikateľských subjektov.

V rámci našej bakalárskej práce sa pokúsime objasniť súčasné možnosti využívania a získavania vlastných a cudzích zdrojov financovania vo vybranom podnikateľskom subjekte.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je analýza zdrojov financovania vo vybranom podnikateľskom subjekte.

Dosiahnutie hlavného cieľa sme podmienili rozpracovaním, nasledovných čiastkových cieľov:

- teoreticky vymedziť úlohy a postavenie zdrojov financovania podnikateľských subjektov v prehľade riešenej problematiky doma i v zahraničí. Uskutočniť komparáciu názorovej hladiny rôznych autorov.
- uskutočniť analýzu zdrojov financovania vo vybranom podnikateľskom subjekte
- na základe vypočítaných vybraných ukazovateľov finančnej analýzy a dosiahnutých výsledkov vyhodnotiť finančnú situáciu podniku
- pokúsiť sa navrhnúť opatrenia na odstránenie prípadných nedostatkov a problémov vo vybranom podnikateľskom subjekte

3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

Charakteristika podnikateľského subjektu

Nami vybraná spoločnosť pôsobí v potravinárskom priemysle a sídli v Nitrianskom kraji. Z dôvodov, ktoré nám neboli celkom dobre ozrejmene, spoločnosť odmietla zverejniť svoje údaje o obchodnom mene a sídle spoločnosti.

V mliekarenskom priemysle má už vyše 70-ročnú tradíciu. Prvá prevádzka na výrobu mliečnych špecialít vznikla ešte v roku 1932. Od tých čias sa výroba stále rozširovala. Majitelia firmy a jej právne formy sa postupne menili. Vybraný podnikateľský subjekt sa špecializuje a je známy výrobou kvalitných jogurtov, nátierok a kyslomliečnych nápojov. Od 1. júna 2007 hospodári vo vybranom PS nové, slovenské vedenie spoločnosti. Dňa 26.1. 2008 sa zmenila právna forma spoločnosti na akciovú spoločnosť.

Tabuľka 1 Druhy ponúkaných mliečnych výrobkov

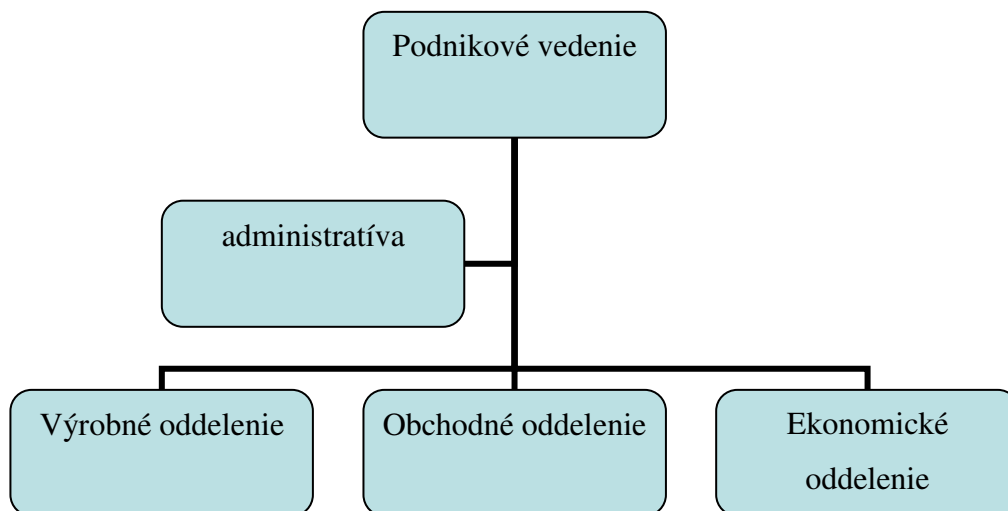
Druh mliečného výrobku	Varianty
jogurty	s kúskami ovocia
	nízkotučné
	polotučné
tvaroh	
čerstvé mlieko	
smotana	kyslá
	sladká
dezerty	
tvarohové nátierky	so šunkou, s pažítkou
zakysanka	
probiotické jogurtové nápoje	aloe vera, ovocné, čokoládové

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu

Zoznam ďalších činností firmy:

- úprava a spracovanie mlieka - výroba mliečnych výrobkov
- maloobchod a veľkoobchod v rozsahu voľných živností
- sprostredkovanie obchodu, služieb a dopravy v rozsahu voľných živností
- podnikateľské poradenstvo v rozsahu voľných živností
- reklamná, inzertná a propagačná činnosť
- vedenie účtovníctva
- prieskum trhu a verejnej mienky
- baliace činnosti
- skladovanie a balenie
- poľnohospodárska výroba a predaj poľnohospodárskej produkcie

Obr. 3 Organizačná štruktúra spoločnosti

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu

Spoločnosť zamestnáva 212 zamestnancov, z toho 8 je vo vedúcej pozícii. Jednotlivé oddelenia sú tvorené vedúcimi pracovníkmi a ich priamymi podriadenými zamestnancami.

Výrobné oddelenie je zamerané na výrobu jednotlivých výrobkov podniku. Zamestnanci sú zodpovedný za chod a kontrolu výroby, pričom na nich dohliada ich vedúci oddelenia.

Obchodné oddelenie je zamerané na predaj hotových výrobkov podniku, ktoré okrem iného zahŕňa tvorbu ich cien, reklamu výrobkov, zostavenie výrobného katalógu a komunikáciu so zákazníkmi.

Ekonomické oddelenie sa zaoberá financovaním jednotlivých činností podniku. Na tomto oddelení pracujú 4 pracovníčky zaoberajúce sa účtovníctvom; pracovník, ktorý má za úlohu evidovanie bankových úverov a iných cudzích zdrojov a vedúci ekonomického oddelenia.

Metodický postup pri vypracovaní bakalárskej práce sa skladá z dvoch častí, a to teoretickej a praktickej časti.

Teoretická časť bola zostavená po dlhodobom štúdiu domácej i zahraničnej literatúry.

Analýza zdrojov financovania bola uskutočnená za sledované obdobie rokov 2006-2008. Hlavným informačným zdrojom pre vypracovanie analýzy zdrojov financovania nami vybraného podnikateľského subjektu predstavuje účtovná závierka. Základom pre získanie informácií a vypracovanie finančnej analýzy tvorili účtovné výkazy, a to súvaha (Príloha 1) a výkaz ziskov a strát (Príloha 2). Taktiež boli využité aj informácie získané individuálnou konzultáciou s ekonomickými pracovníkmi v podniku.

Podnikateľský subjekt bol analyzovaný v období, keď na území Slovenskej republiky bola v platnosti slovenská koruna. V roku 2009 Slovensko prešlo na novú menu – euro.

Pre lepšie sprehľadnenie bakalárskej práce sme všetky peňažné hodnoty prepočítali konverzným kurzom 1€=30,126SKK.

V práci sme využívali rôzne metódy, ktorými sú:

- analýza, kde sme skúmali jednotlivú štruktúru majetku a zdrojov jeho krytia. Tu sme využívali poznatky z účtovných výkazov, ktoré nám boli poskytnuté vo vybranom podnikateľskom subjekte.

- porovnávanie vývoja štruktúry majetku podniku a zdrojov jeho krytia sme uskutočnili za obdobie troch po sebe nasledujúcich rokov. Porovnávali sme ako sa jednotlivé hodnoty majetku a zdrojov jeho krytia vyvíjali v čase, ako sa menila ich

štruktúra a objem vzhľadom na celkový majetok a zdroje krytia majetku podnikateľského subjektu.

- metódy riadeného rozhovoru s pracovníkmi podniku, ktorý nám poskytli niektoré dôležité informácie o finančnej situácii podniku.

- matematicko-štatistické metódy, pomocou ktorých sme vypočítali finančnú analýzu podnikateľského subjektu a zároveň aj objasnili v akej finančnej situácii sa podnik nachádzal.

Pri výpočte ukazovateľov finančnej analýzy bola použitá porovnávacie metóda, kde sme nami vypočítané hodnoty porovnávali s optimálnymi hodnotami daných ukazovateľov.

Taktiež bola použitá aj trendová analýza, čiže využitie indexov na hodnotenie vývoja ukazovateľov v čase.

Na vykonanie finančnej analýzy v podniku boli použité tieto ukazovatele (Príloha 3):

- ukazovatele likvidity (pohotová, bežná, celková)
- ukazovatele rentability (RCK, RVK, RZI, RT, RV, RN)
- ukazovatele aktivity (DOZ, DIP, DSZ)
- ukazovatele zadlženosti (celková zadlženosť, stupeň samofinancovania, finančná páka,...)

Spôsob výpočtu jednotlivých ukazovateľov uvedieme v Prílohe 3.

4 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA

4.1 Teoretické vymedzenie riešenej problematiky

Finančné potreby podniku môžeme z hľadiska príčin ich vzniku členiť na potreby vznikajúce pri založení podniku a potreby vznikajúce pri jeho činnosti a ďalšom rozvoji.

Pri založení podniku treba najskôr sústrediť kapitál, s ktorým možno začať podnikateľskú činnosť. Potrebná veľkosť tohto kapitálu závisí najmä od:

- odboru podnikania: každý odbor je kapitálovo rôzne náročný,
- konkrétnej náplne a predpokladaného rozsahu činnosti,
- technickej a technologickej úrovne, s ktorou sa podnikanie začne.¹

4.1.1 Zdroje financovania podniku

Finančné zdroje podniku v užšom chápaní môžeme členiť z rozličných hľadísk, pričom každé nám bližšie charakterizuje istú stránku ich pôsobenia v podniku.²

Podľa účelu, na ktorý sú určené, ziskava podnik finančné zdroje ako kapitál alebo ako peniaze. O získavaní kapitálu hovoríme vtedy, keď zdroje slúžia na zriadenie, rozšírenie, modernizáciu alebo iné zveľadenie podniku, investujú sa. Finančné zdroje ako peniaze slúžia na zabezpečenie platobnej schopnosti a likvidity podniku v priebehu jeho hospodárenia.

Z časového hľadiska možno finančné zdroje členiť na také, ktoré má podnik k dispozícii:

- na neobmedzený čas /trvale/; taký charakter má ZI podniku získavané pôvodnými a dodatočnými vkladmi vlastníkov a samofinancovaním
- dlhodobé; ide o zdroje získavané úverovou formou; spravidla sa podrobnejšie členia na dlhodobé záväzky /so splatnosťou nad 4 až 6 rokov/ a strednodobé záväzky /so splatnosťou 1 až 4 roky, resp. 6 rokov/
- krátkodobé; ide o rôzne druhy úverových zdrojov s lehotou splatnosti do jedného roka.

---

¹ Vlachynský K. Podnikové financie. 1999, s.54,55

² Vlachynský, K. Podnikové financie. 1999, s. 55-59

Podľa prameňa, z ktorého do podniku plynú, môžeme finančné zdroje členiť na externé a interné. Preto sa hovorí o externom a internom financovaní podniku. Podnik je samostatne hospodáriacou jednotkou, všetky zdroje plynúce do podniku od iných subjektov považujeme za externé zdroje. Medzi interné zdroje rátame zisk po zdanení znížený o dividendy, odpisy z investičného majetku a zdroje uvoľňované pri zmenách majtkovej a finančnej štruktúry podniku.

Z hľadiska vlastníctva členíme finančné zdroje podniku na vlastné a cudzie. Vlastnými zdrojmi sú interné zdroje, pôvodné a dodatočné vklady vlastníkov. Všetky tieto zdroje má podnik trvalo k dispozícii, vytvárajú jeho VI. Stav VI podniku je zrejmý zo strany pasív jeho bilancie. Zahŕňa ZI, fondy, v ktorých sa postupne kumulujú vnútorné podnikové zdroje venované na jeho rozvoj /kapitálové fondy a fondy zo zisku/, ako aj ešte nerozdelený zisk. Cudzie zdroje zahŕňajú všetky druhy úverov, pôžičiek a záväzkov /vrátane stálych a nestálych pasív/, ako aj prípadnú nenávratnú finančnú pomoc, ktorú poskytuje podniku ŠR, účelové fondy a nadácie. Finančná pomoc je cudzím zdrojom pri jej získavaní. Keďže je nenávratná, stáva sa v podniku súčasťou jeho vlastných zdrojov.

4.1.2 Interné zdroje financovania

4.1.2.1 Zisk

V rámci financovania podniku z vnútorných zdrojov má najväčší význam, predovšetkým z kvalitatívneho hľadiska, financovanie zo zisku, resp. samofinancovanie. Pri riadení podniku sa zisk využíva nielen ako zdroj financovania, ale aj ako jeden z najdôležitejších syntetických ukazovateľov úspešnosti a efektívnosti podnikania, najmä vo vzťahu k vloženému kapitálu a tiež ako nástroj hmotnej zainteresovanosti (tak majiteľov, manažérov, ako aj pracovníkov).³

Zisk treba chápať ako mimoriadne významný faktor prinajmenšom z týchto dôvodov⁴:

---

³ Vlachynský, K. Podnikové financie. 1999, s. 88

⁴ Belica, M. Podnikové financie. 2004, s. 110-111

- zisk predstavuje široko použiteľný, účelovo neobmedzený zdroj financovania potrieb podniku,
- zisk stimuluje a akceleruje kvalitatívne /solistikácia/ i kvantitatívne /objem výroby/ prvky v reprodukčnom procese,
- zisk aj z hľadiska prezentácie podniku navonok vystupuje ako dôležitý signál úspešnosti firmy,
- keďže zisk je z hľadiska svojej konštrukcie najsyntetickejším ukazovateľom, jeho sofistikovaným rozkladom na nižšie úrovňové položky nám umožní získať širokú paletu užitočných informácií o priebehu transformačných procesov.

4.1.2.2 Odpisy

Odpisy sú transferovanou časťou hodnôt už v minulosti vytvorených a investovaných do hmotného a nehmotného investičného majetku. Sú teda zdrojom vlastným, interným a navyše zdrojom trvalým.⁵

Tým, že sa hodnota dlhodobého majetku odpismi postupne prenáša do nákladov, znižuje sa jednak hodnota tohto majetku, Jednak sa zabezpečujú zdroje na financovanie reprodukcie dlhodobého majetku v podniku. Ku koncu doby životnosti dlhodobého majetku podnik odpismi sústredí peňažný fond, ktorý bude za predpokladu stabilných cien postačujúci na nákup dlhodobého majetku rovnakých parametrov. Ak podnik v priebehu doby životnosti použije odpisy na iné účely, prípadne ak sa zvyšujú ceny hmotného a nehmotného dlhodobého majetku musí v zodpovedajúcom rozsahu zapojiť iné zdroje financovania.⁶

4.1.2.3 Ostatné interné zdroje financovania

Podniky ako samostatné subjekty hospodárenia sa o štruktúre a rozsahu viazaného majetku rozhodujú celkom samostatne. Za predpokladu, že určité zložky majetku (tak neobežného, ako aj obežného charakteru) nepotrebujú, podľa logiky podnikateľského myslenia by ich mali odpredať a získať tak zdroje interného financovania z titulu **predaja majetku**.

⁵ Belica, M. Podnikové financie. 2004, s. 112

⁶ Koščo, T.- Šebo, A. Podnikové financie. 2006, s. 66-67

K získavaniu peňažných fondov – zdrojov interného financovania vedie aj **technický pokrok**. Ich rozsah závisí od účinnosti technického pokroku, od toho, v akom rozsahu vedie k zníženiu potreby dlhodobého majetku, resp. k uvoľneniu viazaného obežného majetku.

Podnik môže získavať zdroje interného financovania aj realizáciou **racionalizačných opatrení**. Často majú väčší význam, ako sa im v praxi priznáva. V dôsledku racionalizačných opatrení možno získať interné zdroje financovania najmä znižovaním vlastných nákladov, ale často aj nižšou potrebou viazania majetku podniku. Možnosť racionalizácie hospodárenia podniku existuje na každom stupni výroby – od nákupu a skladovania výrobných zásob, cez oblasť nedokončenej výroby, až po odbyť.

4.1.3 Externé zdroje financovania

4.1.3.1 Krátkodobé úvery

Súhrnným pojmom „krátkodobé úvery“ označujeme finančné zdroje, ktoré získava podnik úverovou formou s lehotou splatnosti do 1 roka. Krátkodobé úvery nemajú v zásade rozvojový charakter, t. j. neslúžia na trvalé rozvinutie podnikateľskej činnosti firmy. Sú určené na prekonávanie krátkodobého nedostatku platobných prostriedkov vyplývajúceho zo sezónnych a iných výkyvov v transformačnom procese.

⁷**K najčastejším druhom patria:**

Obchodný úver

Na jednej strane umožňuje prekonať prekážky pri predaji tovaru vznikajúce tým, že kupujúci nemá príslušný peňažný ekvivalent k dispozícii v okamihu, keď tovar prichádza na trh. Na druhej strane predávajúci nemôže nájsť kupujúceho, ktorý by bol schopný hneď zaplatiť. Uľahčuje teda realizáciu, je administratívne nenáročný a pružný. Uplatňovanie obchodného úveru má však aj obmedzenia, a síce v dvoch smeroch: môže ho poskytovať len dodávateľ odberateľovi a nie naopak; druhým obmedzením je kapitálová sila dodávateľa – môže ho poskytovať len do výšky, ktorá neohrozuje jeho vlastnú likviditu. Pri obchodnom úvere nie je **explicitne vyjadrená výška úroku**, preto sa niekedy hovorí, že je to bezúročný, a teda výhodný úver. V skutočnosti však

---

⁷ Koščo, T.- Šebo, A. Podnikové financie. 2006, s. 77-78

predávajúci zakalkuluje úrok priamo do ceny tovaru a keď pri promptnom platení poskytuje kupujúcemu z tejto ceny zľavu, znižuje ju vlastne o úrok z obchodného úveru.

Bankové úvery

Obchodné banky môžu poskytovať svojim klientom krátkodobé úvery, resp. úverové služby vo viacerých formách. Medzi najdôležitejšie patria⁸:

- § kontokorentný úver,
- § krátkodobé účelové úvery,
- § lombardný úver,
- § zmenkové úvery,
- § špecifické úverové služby vyplývajúce z prevzatia bankovej záruky.

Majú rozhodujúci podiel na krátkodobom cudzo-zdrojovom krytí potrieb podnikov. Je to dané tým, že komerčné banky sú rozhodujúcimi subjektmi pri získavaní vkladov od obyvateľstva a navyiac aj poskytovateľmi bankových služieb podnikom či inštitúciám medzi ktorými dominuje vedenie bežných účtov týmto subjektom prikázané zo zákona.⁹

Faktoring

Faktoring predstavuje osobitnú formu krátkodobého financovania spojenú s obchodným úverom. Znamená odpredaj pohľadávky dodávateľa voči odberateľovi osobitnej organizácii (faktorovi), ktorá sa stará o jej inkaso.¹⁰

Dodávateľ používa služby faktora z dvoch dôvodov:

- § nechce sa sám starať o správu svojich pohľadávok a dáva prednosť riešeniu, pri ktorom prenechá túto správu špecializovanej organizácii,
- § chce poskytovať odberateľom obchodný úver za podmienok bežných v danom odbore, ale nemá dostatok vlastného kapitálu, a preto potrebuje refinancovanie obchodného úveru, ktoré mu môže poskytnúť faktor.

---

⁸ Koščo, T.- Šebo, A. Podnikové financie. 2006, s. 81-82

⁹ Belica, M. Podnikové financie. 2004, s. 135

¹⁰ Koščo, T.- Šebo, A. Podnikové financie. 2006, s. 87

4.1.3.2 Dlhodobé úvery

Dodávateľské úvery

Ide o úvery strednodobého charakteru, ktoré poskytujú dodávateľia strojov a zariadení odberateľom v tovarovej forme. Ich poskytovanie je zo strany dodávateľov formou podpory odbytu. Na prvý pohľad sa môžu javiť ako veľmi výhodné, pretože dodávateľia často nevyžadujú úroky. V skutočnosti si však úroky zahŕňajú priamo do ceny dodávky, a to vo výške, ktorá spôsobuje, že dodávateľské úvery sú pre dlžníkov vo všeobecnosti „drahšie“ ako finančné úvery. Dodávateľia totiž – aby ich mohli odberateľom poskytovať – spravidla sami musia čerpať finančný úver (musia hľadať refinancovanie dodávateľských úverov, ktoré poskytujú).

Finančné úvery

Charakteristickou črtou finančných úverov je, že sa poskytujú a prijímajú v peňažnej forme na základe úverovej zmluvy medzi konkrétnym veriteľom a dlžníkom.¹¹

Ako veritelia vystupujú organizácie sústreďujúce kapitál, t.j. finanční sprostredkovatelia (banky, poisťovne), resp. aj súkromné osoby priamo, bez finančného sprostredkovateľa.

Finančné úvery sa poskytujú vo viacerých formách sú to:

- Termínové pôžičky
- Hypotekárne úvery
- Pôžičky v rámci revolvingového systému
- Exportný úver

Leasing

Z vecného hľadiska ide o prenájom tovaru dlhodobej spotreby zákazníkom (podnikom, organizáciám, jednotlivým osobám), ktorí ho používajú za úplatu (leasingovú platbu) podľa zmluvne dohodnutých podmienok. Vlastníkom

---

¹¹ Koščo, T.- Šebo, A. Podnikové financie. 2006, s. 89-93

prenajímaného majetku je prenajímateľ (lessor), ktorý ho má aj účtovne zachytený v svojej bilancii a vykonáva jeho odpisy na ťarchu svojich nákladov.

Z finančného hľadiska predstavuje leasing špeciálnu formu úverového krytia dlhodobých potrieb nájomcov.

Podľa dĺžky obdobia, na ktoré sa leasingová zmluva uzatvára, členíme leasing na operatívny (prevádzkový) a finančný.

Forfaiting

Forfaiting je technika, ktorá sa uplatňuje v zahraničnom obchode. Predstavuje vo všeobecnosti formu strednodobého a dlhodobého úverovania vývozu. Transakcia prebieha takto. ¹²Exportér dodá tovar importérovi na úver (poskytne mu dodávateľský úver), pričom importér vystaví v prospech exportéra zmenku alebo uzná svoj dlh písomne formou dlžného úpisu. Ak exportér chce získať peniaze pred uplynutím splatnosti svojej pohľadávky, môže ju predať forfaitérovi (zvyčajne je to banka exportéra). Forfaitér po zrážke úroku a provízie uhradí sumu pohľadávky exportérovi. Pritom preberá všetky riziká plynúce z pohľadávky; to znamená, že v prípade platobnej neschopnosti importéra nemá žiadne právo postihu voči exportérovi – ten ručí voči importérovi len za kvalitu a funkčnosť dodaného tovaru. V ideálnom prípade sa forfaitový kontrakt pripravuje súbežne s dodávateľským kontraktom.

Pri splatnosti pohľadávky predloží forfaitér zmenku, resp. dlžný úpis na úhradu importérovi. Ak by tento nebol schopný dlh splatiť, musí ho uhradiť subjekt, ktorý prevzal záruku.

Franchising

Je to dohoda, ktorou silnejšia a zavedená firma postupuje obvykle začínajúcemu podnikateľovi právo predávať výrobky tejto firmy v istom teritóriu, resp. poskytovať služby podľa jej štandardných postupov. Partneri kontraktu sa označujú ako franchisor (firma postupujúca práva) a franchisee (firma získavajúca práva).¹³

---

¹² Vlachynský, K. Podnikové financie. 1999, s. 159

¹³ Koščo, T.- Šebo, A. Podnikové financie. 2006, s. 111

Podľa konkrétnych ustanovení franchisingovej zmluvy poskytuje franchisor spravidla svoje know-how, receptúry a technologické postupy, umožňuje využívať zavedené odbytové cesty a prisúva aj isté finančné prostriedky. Časť potrebného kapitálu však musí vložiť aj franchisee. Ten je za odmenu povinný odvádzať dohodnutú časť svojich tržieb alebo svojho zisku. Vzťah medzi partnermi kontraktu môže byť trvalý alebo po uplynutí istého času predá franchisor svoje práva franchiseemu, ktorý sa tak zbaví svojich povinností voči franchisorovi. Všetky vzťahy medzi zúčastnenými subjektmi upravuje zmluva.

4.1.3.3 Programy na rozvoj poľnohospodárstva

V súčasnosti existujú mnohé vládne programy na rozvoj poľnohospodárskych podnikov na území Slovenskej republiky. Ich cieľom je pomoc poľnohospodárskym subjektom a tiež zvýšenie efektívnosti poľnohospodárstva Slovenskej republiky.

Ako jeden z najvýznamnejších možno uviesť Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Hlavným cieľom SOP je zlepšenie multifunkčného poľnohospodárstva a trvalo udržateľného rozvoja vidieka, pričom strategickými cieľmi sú zvyšovanie efektívnosti poľnohospodárskej produkcie pri dodržaní ochrany životného prostredia, zlepšenie spracovateľskej štruktúry poľnohospodárskych výrobkov, zabezpečenie kvality potravín, zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom rastu životnej úrovne. Financovanie týchto projektov je založené na zdrojoch EÚ, verejného rozpočtu a na zdrojoch konečného prijímateľa.¹⁴

Ďalším významným programom je podpora konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a potravinárstva v SR. Zámerom tohto programu je medzinárodne konkurencieschopný, na spotrebiteľa orientovaný agro-potravinársky sektor, vytvárajúci environmentálne udržateľný vidiecky ráz.¹⁵

Významným nástrojom podpory, uplatňovaným ministerstvom, sú priame platby, ktoré sú realizované ako univerzálny nástroj SPP. Priame platby majú charakter bežného transferu finančných prostriedkov poľnohospodárom.¹⁶

---

¹⁴ <http://www.apa.sk/index.php?navID=33>

¹⁵ <http://www.land.gov.sk/sk/index.php?navID=2&navID2=2&sID=43&sID2=34&id=506>

¹⁶ <http://www.land.gov.sk/sk/index.php?navID=122&id=1964>

Predstavujú dotácie na zachovanie poľnohospodárskej produkcie podľa vopred stanovených výrobných

kvót. Medzi hlavné skupiny užívateľov priamych platieb patria predovšetkým samotní žiadatelia (farmári), ktorí prostredníctvom PPA požiadali o financovanie v rámci jednotlivých podporných programov v systéme priamych podpôr.

Priame platby boli v roku 2008 vyplácané z dvoch zdrojov:

- z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu
- z prostriedkov štátneho rozpočtu, a to vo forme doplnkových národných priamych platieb

4.2 Možnosti a spôsoby financovania vybraného podnikateľského subjektu

4.2.1 Vlastné zdroje

Vybraný podnikateľský subjekt disponuje nasledovnými vlastnými zdrojmi financovania:

Výsledok hospodárenia – Zisk

Z analýzy výsledku hospodárenia sme zistili, že sledovaný podnikateľský subjekt dosiahol za sledované obdobie nasledovné hodnoty výsledku hospodárenia:

Tabuľka 2 Výsledok hospodárenia za roky 2006-2008

rok	Výsledok hospodárenia	Suma (€)
2006	strata	-3 583 781
2007	strata	-8 252 639
2008	zisk	1 692 425

Zdroj: Súvaha podnikateľského subjektu za roky 2006-2008

Podnikateľský subjekt dosiahol v roku 2006 nepriaznivú situáciu vo výsledku hospodárenia – stratu vo výške 3 583 781,- €. Napriek tomu, bola finančná situácia

podnikateľského subjektu stabilizovaná. Valné zhromaždenie spoločnosti sa rozhodlo časť straty vysporiadať čerpaním zo ZRF vo výške 60 745,- € a tiež z ostatných kapitálových fondov vo výške 581 060,- €. Uvedenú výšku straty navrhli zaúčtovať ako neuhradenú stratu z minulých rokov.

V roku 2007 spoločnosť opäť vykázala stratu vo výške 8 252 639,- €, ktorú navrhli zaúčtovať ako neuhradenú stratu minulých rokov. Predstavenstvo navrhlo Valnému zhromaždeniu vysporiadanie účtovnej straty z ZRF vo výške 60 745,- € a z ostatných kapitálových fondov vo výške 581 060,- €.

V roku 2008 spoločnosť dosiahla zisk vo výške 1 692 425,- €. Kladný výsledok hospodárenia mal za následok zvýšenie VI na hodnotu 1 339 076,- €. Časť zisku bola použitá na úhradu neuhradenej straty minulých rokov a o ďalšom čerpaní zisku nám neboli poskytnuté bližšie informácie.

Odpisy

Odpisy predstavujú často hlavný a pritom stabilný príjem – zdroj vnútorného financovania podniku. Stabilný preto, lebo odpisy tým, že sú jednou z nákladových položiek, získa podnik prostredníctvom tržieb aj za predpokladu, že trh uzná cenu vyrábaných výrobkov alebo poskytovaných služieb len na úrovni nákladov potrebných na ich výrobu. Nezávisia teda od stupňa efektívnosti podnikovej činnosti.

Tabuľka 3 Údaje o výške odpisov za roky 2006-2008

rok	Suma (€)
2006	893 713
2007	881 133
2008	993 892

Zdroj: Súvaha podnikateľského subjektu za roky 2006-2008

Podnikateľský subjekt použil vytvorené odpisy na financovanie reprodukcie dlhodobého majetku (stroje a zariadenia, konkrétne výrobné linky na výrobu jogurtov) a na nákup dlhodobého majetku (počítače, softvér pre ekonomické oddelenie a plniaci stroj určený na dávkovanie mliečnych produktov).

Fondy zo zisku

Ďalším zdrojom financovania pre spoločnosť predstavovali fondy zo zisku, ktorých ročná výška dosahuje hodnotu 60 745,- €. Podnikateľský subjekt vytváral fondy zo zisku dané podľa zákona a v sledovanom období nedošlo k vytvoreniu nijakého dobrovoľného fondu. V rokoch 2006 - 2007 Predstavenstvo dalo návrh na vysporiadanie straty práve čerpaním zo ZRF. V roku 2008 k čerpaniu zo ZRF nedošlo.

Ostatné vlastné zdroje financovania podnikateľského subjektu

Ďalším zdrojom financovania pre spoločnosť predstavuje predaj nepotrebného majetku spoločnosti. Za sledované obdobie dosahovali výšku:

Tabuľka 4 Údaje o výške ostatných vlastných zdrojov financovania

rok	Suma (€)
2006	19 053
2007	399 522
2008	1 996 282

Zdroj: Súvaha podnikateľského subjektu za roky 2006-2008

Konkrétnym druhom nepotrebného majetku, ktorý podnikateľský subjekt predal, bola staršia prevádzková linka na výrobu mliečnych produktov, ktorá z hľadiska morálneho opotrebenia stratila pre podnikateľský subjekt dôležitosť. Ako ďalším odpredaným majetkom bola budova, ktorá slúžila ako skladovacie priestory. V dôsledku rekonštrukcie podniku stratila svoje opodstatnenie, pretože nebola využívaná a tak sa rozhodlo vedenie o jej predaní.

Spoločnosť tieto zdroje zväčša použila na financovanie výrobnnej činnosti v podniku.

Podrobnejšie informácie o použití zdrojov nám neboli prístupné.

4.2.2 Cudzie zdroje

Úver

Podnikateľský subjekt využíval na krytie svojich potrieb iba bankové úvery krátkodobého charakteru, k čerpaniu dlhodobých úverov za analyzované obdobie nedošlo.

V roku 2006 spoločnosť získala účelový úver od ING Bank vo výške 100 000,- € pri úrokovej sadzbe 3,3% p. a.(ročne) s termínom splatnosti do konca roka 2007. Úver bol poskytnutý na kúpu prostriedkov nevyhnutných na prevádzkovú činnosť podniku a bol zabezpečený výrobným zariadením podniku. Tento úver podnikateľský subjekt splatil v stanovenom termíne do konca roka 2007.

V roku 2007 poskytla ING Bank spoločnosti kontokorentný úver vo výške 220 000,- € pri úrokovej sadzbe 3,02% p. a.(ročne) s termínom splatnosti do 29.12.2008. Tento úver bol poskytnutý na rekonštrukciu prevádzky a nákup nových technológií. Úver bol zabezpečený DHM (budova spoločnosti). K splateniu tohto úveru došlo podľa zmluvných podmienok do 29.12.2008.

V roku 2008 v spoločnosti nedošlo k čerpaniu žiadnych úverov a zároveň v tomto roku došlo k splateniu všetkých doterajších poskytnutých úverov.

Nenávratná pôžička

Spoločnosť získala v roku 2007 zo SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka nenávratnú pôžičku v konečnej výške 105 000,-€, ktorú spoločnosť použila na prestavbu skladovacích priestorov a nákup plniaceho stroja.

O inom čerpaní a použití finančných prostriedkov zo SOP nám neboli poskytnuté informácie.

4.2.3 Posúdenie finančnej situácie podnikateľského subjektu

4.2.3.1 Analýza majetkovej a kapitálovej štruktúry podnikateľského subjektu

Pri analýze majetkovej a kapitálovej štruktúry podnikateľského subjektu sme vychádzali zo súvahy podniku za obdobie rokov 2006 – 2008.

Za analyzované obdobie došlo k zníženiu celkového majetku podniku o 40%. Najväčším podielom došlo k zníženiu neobežného majetku o 55% a obežný majetok v rokoch 2006 – 2008 klesol o 30%.

Tabuľka 5: Stav, vývoj a štruktúra majetku

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa v tis. €			Index		Štruktúra		
	2006	2007	2008	08/06	08/07	% 2006	% 2007	% 2008
Spolu majetok	19 359,3	18 042,3	11 463,4	0,592	0,635	100	100	100
Neobežný majetok	7 647,3	7 544,3	3 461,9	0,453	0,459	39,50	41,81	30,20
DNM	3,4	4,9	0,8	0,252	0,177	0,04	0,06	0,02
DHM	7 618,4	7 520,7	3 442,5	0,452	0,458	99,62	99,69	99,44
DFM	25,6	18,6	18,6	0,730	1,000	0,33	0,25	0,54
Obežný majetok	11 456,4	10 364,8	7 906,7	0,690	0,763	59,18	57,45	68,97
Zásoby	2 627,8	1 889,4	1 244,9	0,474	0,659	22,94	18,23	15,75
Dlhodobé pohľadávky	0	0	0	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	8 660,2	6 114,1	3 961,9	0,457	0,648	75,59	58,99	50,11
Finančné účty	168,3	2 361,3	2 699,8	16,042	1,143	1,47	22,78	34,15
Časové rozlíšenie	255,6	133,2	94,7	0,371	0,711	1,32	0,74	0,83

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu, vlastné výpočty

Neobežný majetok sa na celkovom majetku podniku podieľa 30,2% v roku 2008, 41,81% v roku 2007 až po 39,5% v roku 2006. Z čoho najväčšiu časť tvorí dlhodobý hmotný majetok vyše 99% za sledované obdobie.

Obežný majetok tvorí podstatnú časť majetku podniku, čo predstavuje 68,97% v roku 2008, 57,45% v roku 2007 a 59,18% v roku 2006. Na obežnom majetku sa najviac podieľajú krátkodobé pohľadávky v rozmedzí od 50% v roku 2008 až po 76% roku 2006. Druhou najväčšou zložkou obežného majetku tvoria finančné účty v rozmedzí od 2 - 34% za analyzované obdobie. Zásoby sa na obežnom majetku podieľajú v roku 2008 16%, v roku 2007 18% a v roku 2006 23%.

Tak ako aj pri majetku podniku, tak aj pri jeho zdrojoch krytia došlo k ich zníženiu za analyzované obdobie o 59%. Tento pokles bol vyvolaný v dôsledku

zníženia VI, ktorý v roku 2007 dosahoval zápornú hodnotu kvôli vysokej strate z bežného a bezprostredne predchádzajúceho ÚO, a tiež kvôli zníženiu časového rozlíšenia, teda výnosov budúcich období o 97% za roky 2006 – 2008. Až v roku 2008 VI tvorilo významnejšiu položku a to 11,68% na celkových zdrojoch krytia majetku podniku.

Tabuľka 6: Stav, vývoj a štruktúra vlastného imania a záväzkov spolu (v €)

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa v tis. €			Index		Štruktúra		
	2006	2007	2008	08/06	08/07	% 2006	% 2007	% 2008
Spolu vlastné imanie a záväzky	19 359,3	18 042,3	11 463,4	0,592	0,635	100,00	100,00	100,00
Vlastné imanie	264,7	-353,4	1 339,1	5,060	-3,789	1,367	-1,959	11,681
Základné imanie	3 207, 2	10 841,8	10 841,8	3,380	1,000	16,567	60,091	94,578
Cudzie zdroje	18 845,5	18 340,8	10 116,4	0,537	0,552	97,346	101,655	88,249
Rezervy	1 017,7	662,7	1 042,1	1,024	1,573	5,400	3,613	10,301
Dlhodobé záväzky	79,7	36,7	4,8	0,061	0,132	0,423	0,200	0,048
Krátkodobé záväzky	13 524,9	13 442,1	9 069,4	0,671	0,675	71,768	73,291	89,651
Bankové úvery	4 223,1	4 199,3	0	0,000	0,000	22,409	22,896	0,000
z toho dlhodobé	0	0	0	0,000	0,000	0,00	0,000	0,000
krátkodobé	4 223,1	4 199,3	0	0,000	0,000	100,000	100,000	0,000
Krátkodobé finančné výpomoci	0	0	0	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Časové rozlíšenie	249,2	54,9	7,9	0,032	0,145	1,287	0,304	0,069

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu, vlastné výpočty

Cudzie zdroje krytia zaznamenali pokles o 46% za sledované obdobie, pričom na celkových zdrojoch krytia sa v roku 2008 podieľali vo výške 88%, v roku 2007 to bolo až 102% v dôsledku zápornej výšky VI a v roku 2006 cudzie zdroje predstavovali 97% z celkových zdrojov krytia majetku podniku. Významnou časťou na cudzích zdrojoch krytia sa podieľali krátkodobé záväzky, ktoré v roku 2008 dosahovali výšku 90% z celkových cudzích zdrojov a na celkových zdrojoch krytia sa podieľali 79%. Dlhodobé záväzky zaznamenali pokles o 94% v roku 2008 oproti roku 2006. Celkovo sa dlhodobé záväzky podieľali na celkových zdrojoch 0,04% v roku 2008. Bankové úvery, ktoré podnik čerpal mali krátkodobý charakter a v rokoch 2006 a 2007 tvorili 22% z cudzích zdrojov, pričom v roku 2008 nedošlo k žiadnemu čerpaniu úveru.

4.2.3.2 Zlaté bilančné pravidlo

Zlaté bilančné pravidlo vyžaduje, aby stále aktíva (neobežný majetok) boli kryté dlhodobými zdrojmi (dlhodobým kapitálom), ktoré sú tvorené VI (vlastným kapitálom) a dlhodobým cudzím kapitálom.

Ak hodnota dlhodobých zdrojov prevyšuje objem stálych aktív hovoríme, že podnik je prekapitalizovaný. V takomto prípade je hodnota obežného majetku celkom vyššia, než hodnotové vyjadrenie krátkodobého požičaného kapitálu. Rozdiel medzi týmito dvoma veličinami je nazývaný čistý pracovný kapitál.

Ak stav stálych aktív je vyšší ako objem dlhodobých zdrojov, hovoríme, že podnik je podkapitalizovaný. V takomto prípade je objem obežného majetku nižší než objem krátkodobého cudzieho kapitálu. Tento rozdiel nazývame nekrytý dlh.

Tabuľka 7: Posúdenie financovania obežného majetku v €

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Index		
	2006	2007	2008	08/06	08/07	07/06
Obežný majetok -dlh. pohľadávky	11 456 350	10 364 834	7 906 692	0,6902	0,7628	0,9047
Krátkodobý cudzí kapitál	17 748 091	17 641 373	9 069 408	0,5110	0,5141	0,9940
ČPK, ND	-6 291 741	-7 276 539	-1 162 717	0,1848	0,1598	1,1565

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu, vlastné výpočty

Za analyzované obdobie podnik vykázal zápornú hodnotu, čiže ide o nekrytý dlh. Táto situácia nás upozorňuje na to, že podnik použil krátkodobé zdroje na financovanie obstarania stáleho majetku. Táto forma zdrojového krytia môže byť zdanlivo efektívna, avšak sa podnik môže dostať do vážnych problémov pri financovaní jeho prevádzky, čím sa ohrozí jeho stabilita.

Za sledované obdobie podnik dosiahol pri krytí dlhodobo viazaného neobežného majetku nežiaduci stav vo všetkých sledovaných rokoch. Podnik teda hodnotíme ako podkapitalizovaný a jeho dlhodobé zdroje nepostačujú na krytie dlhodobého majetku podniku.

Tabuľka 8: Posúdenie financovania neobežného majetku v €

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Index		
	2006	2007	2008	08/06	08/07	07/06
Neobežný majetok + dlh. pohľadávky	7 647 381	7 544 281	3 461 993	0,453	0,459	0,987
Vlastné imanie	264 655	-353 382	1 339 076	5,060	-3,789	-1,335
Dlhodobé záväzky	79 699	36 746	4 846	0,061	0,132	0,461
Dlhodobé úvery	0	0	0	0,000	0,000	0,000
Dlhodobý kapitál spolu	344354	-316637	1343922	3,903	-4,244	-0,920
ČPK, ND	7303027	7860917	2118071	0,290	0,269	1,076

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu, vlastné výpočty

4.2.3.3 Analýza ukazovateľov likvidity

Ukazovatele likvidity sa považujú za ukazovatele monitorujúce finančnú situáciu podnikateľského subjektu. Za sledované roky vykazujú v podniku veľmi nízke hodnoty, ktoré sa nenachádzajú v intervaloch s optimálnymi hodnotami.

Tabuľka 9 Ukazovatele likvidity

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2006	2007	2008	07-06	08-07	08-06	07/06	08/07	08/06
Celková likvidita	0,6455	0,5875	0,8718	-0,058	0,284	0,226	0,9102	1,4838	1,3506
Bežná likvidita	0,4974	0,4804	0,7345	-0,017	0,254	0,237	0,9658	1,5289	1,4766
Pohotová likvidita	0,0095	0,1339	0,2977	0,124	0,163	0,288	14,1160	2,2240	31,3937

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu, vlastné výpočty

Celková likvidita udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je ukazovateľ väčší, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi. Hodnota ukazovateľa by mala byť v intervale od 1,5 – 2,5. Keďže hodnoty tohto ukazovateľa sú v podniku za sledované obdobie príliš nízke, môže to viesť k zvýšeniu rizika platobnej neschopnosti, v prípade neschopnosti premeniť časť nepenažného obežného majetku na peňažné prostriedky.

Bežná likvidita vypovedá o tom, ako je firma schopná zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Hodnota tohto ukazovateľa by sa mala pohybovať v intervale od 1,0 – 1,5. V prípade podniku sú hodnoty tohto ukazovateľa nižšie ako optimálne, preto podnik musí rátať s tým, že na zaplavenie svojich záväzkov bude musieť likvidovať zásoby.

Pohotová likvidita vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže podnik k určitému dňu vyplatiť v hotovosti. Za optimálne sa považujú hodnoty od 0,2 – 0,8. Hodnoty v podniku za roky 2006 a 2007 sú výrazne nižšie ako optimálne, pričom už v roku 2008 hodnota tohto ukazovateľa sa nachádza medzi optimálnymi hodnotami.

4.2.3.4 Analýza ukazovateľov rentability

Ukazovatele rentability patria do finančnej kategórie pomerových ukazovateľov, ktoré charakterizujú výnos z podnikania za určité obdobie. Vstupné údaje na ich výpočet sme získali zo súvahy a z výkazu ziskov a strát.

Tabuľka 10 Ukazovatele rentability

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2006	2007	2008	07-06	08-07	08-06	07/06	08/07	08/06
RCK	-0,1310	-0,3555	0,1365	-0,2245	0,4920	0,2675	2,7138	-0,383	-1,041
RVK	-13,541	23,3533	1,2639	36,8946	-22,089	14,8052	-1,724	0,0541	-0,093
RZI	-1,1174	-0,7612	0,1561	0,3562	0,9173	1,2735	0,6812	-0,205	-0,139
RT	-0,0686	-0,1699	0,0430	-0,1014	0,2129	0,1116	2,4781	-0,253	-0,627
RV	-0,0656	-0,1639	0,0334	-0,0983	0,1973	0,0990	2,4977	-0,203	-0,508
RN	-0,0616	-0,1408	0,0345	-0,0792	0,1753	0,0961	2,2868	-0,245	-0,560

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu, vlastné výpočty

Rentabilita celkového kapitálu vyjadruje s akou intenzitou sa reprodukuje kapitál vložený do podniku a je kritériom rozmiestnenia kapitálu. Podnik vykazoval za sledované roky zápornú hodnotu tohto ukazovateľa a až v roku 2008 sa mu podarilo zvýšiť jeho hodnotu na 0,1365. Čiže na 100€ vloženého celkového kapitálu vyprodukoval podnik 13,65€ čistého zisku.

Rentabilita vlastného kapitálu je zaujímavá predovšetkým pre akcionárov, vypovedá o zhodnotení VK ako aj o výnosnosti. V roku 2006 dosahovala zápornú

hodnotu, pričom v roku 2007 dosiahla najvyššiu úroveň, čo značí o menšom podiele VK v podniku. V roku 2008 100€ VK pripadalo 126,4€ zisku.

Rentabilita tržieb odpovedá na otázku, koľko zisku vyprodukoval podnik na 1€ tržieb. V rokoch 2006 a 2007 podnik vykazoval zápornú hodnotu ukazovateľa (strata v BÚO). V roku 2008 na 100€ tržieb pripadalo 4,3€ zisku.

Rentabilita nákladov hovorí, aký pomer má zisk na vynaložených celkových nákladoch v podniku. Najlepšiu hodnotu dosiahol podnik v roku 2008, keď na 100€ vynaložených nákladov pripadá 3,45€ zisku.

4.2.3.5 Analýza ukazovateľov aktivity

Ukazovatele aktivity poukazujú na efektívnosť využívania majetku podnikateľského subjektu. Za sledované obdobie dosahovali jednotlivé ukazovatele aktivity nasledujúce hodnoty, pričom sledované obdobie je merané v dňoch.

Tabuľka 11 Ukazovatele aktivity

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2006	2007	2008	07-06	08-07	08-06	07/06	08/07	08/06
Doba obratu zásob	x	x	x						
vo vzťahu k tržbám	18	14	12	-4	-2	-6,1978	0,7799	0,8494	0,6624
vo vzťahu k nákladom	18	14	13	-4	-1	-5,5759	0,7602	0,9162	0,6965
Doba inkasa pohľadávok	61	46	39	-14	-8	-21,802	0,7658	0,8353	0,6397
Doba splácania záväzkov	x	x	x						
vo vzťahu k tržbám	95	102	89	7	-14	-6,4042	1,0747	0,8678	0,9326
vo vzťahu k nákladom	95	100	93	5	-6	-1,8444	1,0475	0,9361	0,9806
Doba obratu celkového majetku	135	137	112	1	-25	-23,271	1,0109	0,8190	0,8280
Obrat celkového majetku	3	3	3	0	0	0,5607	0,9892	1,2210	1,2078

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu, vlastné výpočty

Ak jedna obrátka zásob trvala v roku 2006 18 dní, tak to znamená, že zásoby sa otočili 20,3-krát za rok. V roku 2007 obrátka zásob trvala 14 dní, čiže zásoby sa otočili

26-krát za rok a v roku 2008 obrátka zásob trvala 12 dní a zásoby sa otočili 30,4-krát za rok.

Vzájomné hodnotenie ukazovateľov doby inkasa pohľadávok a doby splácania záväzkov možno hodnotiť v podniku kladne, pretože podnik svoje pohľadávky inkasuje skôr, ako má splatiť svoje záväzky.

Doba inkasa pohľadávok sa v roku 2008 znížila v podniku o 21 dní oproti roku 2006. V roku 2008 jedna obrátka pohľadávok trvala 39 dní, to znamená, že pohľadávky sa otočili 9,4-krát za rok.

Doba splácania záväzkov poklesla v rok 2008 oproti roku 2006 o 6,5 dňa. V roku 2008 jedna obrátka záväzkov trvala v podniku 89dní, čiže záväzky sa otočili 4,12-krát za rok.

Dobu obratu celkového majetku možno hodnotiť kladne, pretože nepresiahla jeden rok. V roku 2008 jeho hodnota klesla oproti roku 2006 o 23,3 dňa. Taktiež v tomto roku jedna obrátka celkového majetku trvala 112 dní, čiže celkový majetok sa otočil 3,3-krát za rok v podniku.

4.2.3.6 Analýza ukazovateľov zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti vyjadrujú, aký objem CK sa podieľa na krytí majetku podniku. Čím je väčší podiel VK na celkovom, tým je podnik stabilnejší.

Tabuľka 12 Ukazovatele zadlženosti

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2006	2007	2008	07-06	08-07	08-06	07/06	08/07	08/06
Celková zadlženosť	0,97	1,016	0,8825	0,043	-0,134	-0,091	1,044	0,868	0,906
Stupeň samofinancovania	0,013	-0,01	0,116	-0,033	0,136	0,103	-1,432	-5,964	8,544
Finančná páka	73,14	-51,05	8,560	-124,20	59,616	-64,58	-0,698	-0,167	0,117
Úverová zaťaženosť	0,21	0,23	0,0	0,014	-0,2327	-0,218	1,066	0,0	0,0
Úrokové krytie	-6,90	-23,71	8,08	-16,80	31,798	14,994	3,432	-0,341	-1,170
Úrokové krytie vrátane odpisov	-4,9	-21,07	12,24	-16,13	33,322	17,183	4,271	-0,581	-2,482
Plat. neschopnosť	1,56	2,19	2,28	0,63	0,090	0,727	1,407	1,041	1,465

Zdroj: Interné zdroje podnikateľského subjektu, vlastné výpočty

Celková zadlženosť podniku, označovaná tiež ako stupeň zadlženosti, by nemala prekročiť hodnotu 0,5. Hodnoty tohto ukazovateľa v nami analyzovanom podniku sú za všetky roky vyššie ako optimálna hodnota, čiže podnik používa na financovanie majetku vo veľkej miere cudzí kapitál a to do výšky 88% v roku 2008.

Stupeň samofinancovania ako aj stupeň zadlženosti veľmi bezprostredne vypovedajú o štruktúre finančných zdrojov. Ich súčet je 1, resp. 100%. Hodnota tohto ukazovateľa činila v roku 2006 1,4% a do roku 2008 vzrástla až na 11,7%.

Hodnota ukazovateľa úverovej zaťaženia by mala byť menšia ako 0,5, keďže bankové úvery a finančné výpomoci sú súčasťou cudzieho kapitálu. Podnik tieto hodnoty splnil, pretože v roku 2006 bolo VI zaťažené stavom bankových účtov a finančných výpomocí 21,81%, v roku 2007 23,27%.

Úrokové krytie vypovedá o schopnosti podniku hradiť cenu cudzieho kapitálu. Situácia je prijateľná, ak túto cenu je schopný zaplatiť, ak nie, musí znížiť zadlženosť. Preto podnik znížil svoju zadlženosť v roku 2008 o 9% oproti roku 2006.

Za analyzované obdobie u podniku sledujeme primárnu platobnú neschopnosť, pretože hodnoty ukazovateľa sú >1 .

5 ZÁVER

Ekonomicky stabilné podnikateľské subjekty si dokážu prevažnú časť zdrojov financovania vytvoriť sami, čiže vo vlastnej réžii. Poľnohospodárske subjekty však často nedisponujú s dostatočným množstvom vlastného kapitálu, a preto využívajú vo veľkej miere externé zdroje financovania. Veľmi dôležitou súčasťou podnikateľského subjektu by mal byť finančný manažment, ktorého prvoradou úlohou je získavanie finančných zdrojov pre potreby podniku, ich efektívne rozdeľovanie a taktiež sledovať, hodnotiť a kontrolovať finančnú situáciu v podniku. Dôležitá je najmä pre interné prostredie podniku, pretože napomáha určiť silné a slabé stránky podnikateľského subjektu a obzvlášť je dôležitá pre externé prostredie podniku, ktoré si na základe finančnej situácie vytvára určitý obraz o podnikateľskom subjekte a odráža sa takisto na vzájomných obchodných vzťahoch.

V súčasnej dobe sú podnikateľské subjekty nútené vyhľadávať finančné zdroje na uspokojenie svojich bežných (krátkodobých) alebo dlhodobých potrieb. Najčastejšou možnosťou pre nich je získanie úverov od komerčných bánk. Takto získané zdroje financovania, krátkodobé alebo dlhodobé, môžu slúžiť podnikateľskému subjektu na preklopenie krátkodobých finančných ťažkostí alebo na investičné zámery podniku. Iným spôsobom, ako môžu podnikateľské subjekty získať finančné zdroje, sú rôzne programy a dotácie, prostredníctvom ktorých je prioritnou povinnosťou podporovať a stimulovať rozvoj poľnohospodárskych podnikov na Slovensku.

Cieľom bakalárskej práce bolo vypracovať analýzu zdrojov financovania vo vybranom podnikateľskom subjekte. Podnikateľský subjekt v značnej miere využíval vlastné zdroje financovania a to najmä zisk, ktorý v roku 2008 činil sumu 1 692 425,- €. Taktiež medzi vlastné zdroje financovania v podniku patrili aj odpisy a zdroje získané z predaja nepotrebného majetku podnikateľského subjektu. V podnikateľskom subjekte došlo aj k čerpaniu cudzích zdrojov financovania a to konkrétne k využitiu bankových úverov, ktoré mali krátkodobý charakter a v priebehu analyzovaného obdobia došlo aj k ich splateniu. Podnikateľský subjekt jednorazovo čerpal aj nenávratnú pôžičku vo výške 10 500,-€, ktorá mu bola poskytnutá z programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka.

Z uskutočnenej analýzy vyplynulo, že podnik sa nachádzal v nepriaznivej finančnej situácii, pretože mnohé ukazovatele vykazovali negatívne trendy vývoja.

Z vykonanej analýzy vzťahov majetku spoločnosti a jej zdrojmi možno vidieť, že je spoločnosť podkapitalizovaná. V tomto prípade vzniká podnikateľskému subjektu nekrytý dlh, čiže nebolo dodržané zlaté bilančné pravidlo. Nekrytý dlh dosahuje najvyššiu hodnotu v roku 2007, podnikateľský subjekt si ho vytvoril tým, že použil hotovosť získanú z krátkodobých cudzích zdrojov na obstaranie investičného majetku, ktorý mal v podniku dlhodobý charakter.

Úroveň likvidity v podniku dosahuje príliš nízka za celé sledované obdobie. Celková likvidita vykazuje nízke hodnoty, ktoré sa ani zďaleka nepodobajú optimálnym hodnotám tohto ukazovateľa. Tento jav je spôsobený vysokým stavom krátkodobých dlhov, ktoré sú určené na financovanie obežného majetku. Hodnoty ukazovateľov bežnej a pohotovej likvidity tiež vykazujú oveľa nižšie hodnoty ako sú optimálne.

Spoločnosť dosahovala za prvé dva roky záporný VH – stratu a v poslednom sledovanom roku dosiahla zisk. Tento stav sa odzrkadlil aj na ukazovateľoch **rentability**, ktoré dosahovali záporné hodnoty.

Pri analýze ukazovateľov **aktivity** sme sledovali najmä dobu obratu zásob, dobu inkasa pohľadávok a dobu splácania záväzkov. Doba obratu zásob mala za celé sledované obdobie klesajúci charakter. Doba inkasa pohľadávok poklesla v roku 2008 oproti roku 2006 o 22 dní. Doba splácania záväzkov tiež poklesla v roku 2008 oproti roku 2006, avšak v roku 2007 dosiahla najvyššiu hodnotu až 102 dní. V tomto roku sa zhoršila platobná morálka spoločnosti voči svojim obchodným partnerom (dodávateľom).

Pri analýze **zadlženosti** sme poukázali na to, že je spoločnosť vo veľkej miere zadlžená. Takmer až 88% svojho majetku kryje cudzími zdrojmi. Ukazovateľ celkovej zadlženosti by nemal prekročiť optimálnu hodnotu 0,5, avšak v podniku za celé sledované obdobie došlo k výraznému prekročeniu tohto limitu. Úverová zaťaženosť sa v podniku počas sledovaného obdobia zlepšila.

NÁVRHY NA VYUŽITIE POZNATKOV

- V oblasti financovania podnikateľského subjektu cudzími zdrojmi navrhujeme, aby podnik naďalej využíval služby ING Bank pri získavaní úverov, pretože sa osvedčila vzájomná spolupráca pri poskytovaní úverov v minulom období.

- Ďalším našim návrhom je aby spoločnosť začala viac využívať peňažné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ. Navrhujeme, aby spoločnosť cez PPA využila rozvojové programy poľnohospodárstva a vidieka ako nástroj k dosiahnutiu konkurenčného a moderného agropotravinárskeho podniku podporujúceho ekonomické príležitosti a realizujúce vysokokvalitné výrobky s dôrazom na ochranu a zachovanie ŽP. Nami navrhnuté odporúčania snáď môžu napomôcť manažmentu podniku pri efektívnom riadení, zameranom na zlepšenie finančnej situácie podniku. Pretože je dôležité, aby podnik odhalil všetky problémové oblasti a následne použil kroky smerujúce k ich odstráneniu.

V oblasti vzťahov majetku podnikateľského subjektu a jeho zdrojmi krytia navrhujeme:

- Zaoberať dostatok dlhodobého kapitálu (formou dlhodobého úveru, emisia dlhopisov,...), ktoré by mala spoločnosť použiť na dofinancovanie investičných aktivít.
- Spoločnosť by mala poveriť manažérov podniku kontrolou pracovného kapitálu v podniku.

Uskutočnenou analýzou ukazovateľov likvidity navrhujeme:

- Zabezpečiť sledovanie a kontrolu likvidity a platobnej schopnosti v podniku.
- Zo strany vedenia podniku preukázať snahu znížiť najmä krátkodobé dlhy a tiež celkové investičné výdaje.

Na zlepšenie úrovne rentability navrhujeme riešenie:

- Snažiť sa dosahovať kladný VH – zisk, a to najmä zvyšovaním tržieb a znižovaním nákladov v podniku.

V oblasti analýzy ukazovateľov aktivity podnikateľskému subjektu navrhujeme:

- Poveriť zodpovedných manažérov kontrolou zásob, pohľadávok a záväzkov v podniku.
- Sledovať vzájomné vzťahy medzi obchodnými partnermi a platobnú schopnosť na oboch stranách.

K zlepšeniu nepriaznivej situácie zadlženosti podnikateľskému subjektu odporúčame:

- Snažiť sa o dosahovanie hodnôt týchto ukazovateľov v rámci stanovených limitov únosnosti.
- Určiť hranicu podielu cudzieho kapitálu na financovaní podniku.

6 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. BIELIK, P. 2008. *Podnikové hospodárstvo* 2. vyd. Nitra : SPU, 2008. 9 s. ISBN 978-80- 552-0010-1
2. BIELIK, P. 2001. *Podnikovohospodárska náuka agrokomplexu*. 2. vyd. Nitra : SPU, 2001. 19 s., 193-196 s. ISBN 80-7137-861-5
3. BELICA, M. 2002. *Podnikové financie*. Nitra : SPU, 2002. 53-55 s., 109-112 s., 135 s. ISBN 80-8069-006-5
4. FETISOVÁ, E. – VLACHYNSKÝ, K. – SIROTKA, V. 2004. *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava : IURA EDITION, 2004. 8 s. ISBN 80-89047-87-4
5. GEYER, A. – HANKE, M: - LITTICH, E. – NETTEHOVEN, M. 2003. *Grundlegen der Finanzierung*. Wien : Linde Verlag, 2003. 127 s. ISBN 3-7143-0001-5
6. GURČÍK, Ľ. 2004. *Podnikateľská analýza a kontroľing*. Nitra : SPU, 2004. 55-71 s. ISBN 80-8069-449-4
7. GURČÍK, Ľ. – MIKLOVIČOVÁ, J. 2009. *Príklady na cvičenia z finančno-ekonomickej analýzy*. Nitra : SPU, 2009. 29-43 s. ISBN 978-80-552-0296-9
8. GRÜNDWALD, R. – HOLEČKOVÁ, J. 2001. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha : VŠE, 2001. 227 s. ISBN 80-7079-587-5
9. HACHEROVÁ, Ž. – PATAKY, J. – KOČNER, M. 2008. *Základy účtovníctva*. Nitra : SPU, 2008. 19-25 s. ISBN 978-80-552-0009-5
10. KOŠČO, T. – SZOVICS, P. – ŠEBO, A. – TÓTH, M. 2006. *Podnikové financie*. Nitra : SPU, 2006. 66-67 s., 76-78 s., 81-82 s., 87-93 s., 111 s. ISBN 80-8069-725-6
11. KUPKOVIČ, M. 2001. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint, 2001, 425-427 s. ISBN 80-88848-77-6
12. KUPKOVIČ, M. 2002. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint, 2002, 8 s. ISBN 80-88848-93-8
13. LÁTEČKOVÁ, A. – ŠKORECOVÁ, E. 2005. *Ekonomické informačné systémy v praxi manažmentu účtovníctva*. In : *Ekonomika Poľnohospodárstva*. 2003. 37 s. ISSN 1335-6186
14. MÁZIKOVÁ, K. 2006. *Účtovníctvo, nadobúdanie zručností v podvojnóm účtovníctve*. Bratislava : IURA EDITION, 2006. 24 s. ISBN 80-8078-088-9
15. PATAKY, J. – ŠKORECOVÁ, E. 2005. *Podvojný účtovníctvo pre samoukov*. Nitra : SPU, 2005. 8-11 s., 232 s. ISBN 80-969-113-7-6

16. SERENČEŠ, P. 2006. *Financie a mena*. Nitra : SPU, 2006. 43 s. ISBN 80-8069-768-X
17. SIVÁK, R: - MIKÓCZIOVÁ, J. 2005. *Teória a politika kapitálovej štruktúry a majetkovo finančnej stability podnikateľských subjektov*. Bratislava : Ekonóm, 2005. 261 s. ISBN 80-225-2022-5
18. STRÁŽOVSKÁ, E. 2003. *Podnikovohospodárska náuka obchodu*. Bratislava : Sprint, 2003. 232-233 s. 239 s., 366 s. ISBN 80-89085-12-1
19. STRINKOVÁ, V. 1999. *Riadenie hodnoty podniku*. Bratislava : Sprint, 1999. 107-109 s., 112 s. ISBN 80-888848-36-9
20. SYNEK, M. 2003. *Manažérska ekonomika*. 3. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2003. 472 s. ISBN 80-247-0515-X
21. ŠENKÝŘOVÁ, B. 1998. *Bankovníctvo II.*, Praha : GRADA Publishing, 1998. 304 s. ISBN 80-7169-663-3
22. VLACHYNSKÝ, K. 1999. *Podnikové financie*. Bratislava : Súvaha, 1999. 12 s., 54-59 s., 88 s., 173 s., 159 s. ISBN 80-88727-29-4
23. ZALAI, K. 2000. *Finančno-ekonomická analýza podniku*. Bratislava : Sprint, 2000. 58 s. ISBN 80-88848-61-X

24. Hlavným cieľom SOP je zlepšenie multifunkčného poľnohospodárstva a trvalo udržateľného rozvoja vidieka. [online] 2006. [cit. 2010-04-07]. Dostupné na: <<http://www.apa.sk/index.php?navID=33>>

25. Významným programom je podpora konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a potravinárstva v SR. [online] 2007. [cit. 2010-04-07]. Dostupné na: <<http://www.land.gov.sk/sk/index.php?navID=2&navID2=2&sID=43&sID2=34&id=506>>

26. Priame platby majú charakter bežného transferu finančných prostriedkov poľnohospodárom. [online] 2009. [cit. 2010-04-07]. Dostupné na: <<http://www.land.gov.sk/sk/index.php?navID=122&id=1964>>

6 ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Súvaha podnikateľského subjektu

Príloha 2 Výkaz ziskov a strát podnikateľského subjektu

Príloha 3 Vzorce na výpočet finančnej analýzy

Príloha 1 Súvaha

		Majetok spolu			
	Text	číslo riadku	2006	2007	2008
	Spolu majetok r.002 + r.003 + r.032 + r.062	001	19 359 324	18 042 289	11 463 387
A.	Pohľadávky za upísané vlastné imanie (353)	002			
B.	Neobežný majetok r.004 + r.013 + r.023	003	7 647 381	7 544 281	3 461 993
B. I.	Dlhodobý nehmotný majetok súčet (r.005 až 012)	004	3 419	4 880	863
B. I. 1.	Zriaďovacie výdavky (011) - /071, 091A/	005			
2.	Aktivované náklady na vývoj (012) - /072, 091A/	006			
3.	Softvér (013) - /073, 091A/	007		3 021	498
4.	Oceniteľné práva (014) - /074, 091A/	008	3 419	1 859	365
5.	Goodwill (015) - /075, 091A/	009			
6.	Ostatný dlhodobý nehmotný majetok (019, 01X) - /079, 07X, 091A/	010			
7.	Obstarávaný dlhodobý nehmotný majetok (041) - 093	011			
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok (051) - 095A	012			
B. II.	Dlhodobý hmotný majetok súčet (r.014 až r.022)	013	7 618 403	7 520 746	3 442 475
B. II. 1.	Pozemky (031) - 092A	014	781 750	570 106	77 807
2.	Stavby (021) - /081, 092A/	015	3 884 983	3 183 430	1 042 024
3.	Samostatné hnuiteľné veci a súbory hnuiteľných vecí (022) - /082,092A/	016	2 372 934	3 597 822	2 290 380
4.	Pestovateľské celky trvalých porastov (025) - /085, 092A/	017			
5.	Základné stádo a ťažné zvieratá (026) - /086, 092A/	018			
6.	Ostatný dlhodobý hmotný majetok (029, 02X, 032) - /089, 08X, 092A/	019			
7.	Obstarávaný dlhodobý hmotný majetok (042) - 094	020	75 383	96 926	32 264
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok (052) - 095A	021	503 353	72 462	
9.	Opravná položka k nadobudnutému majetku (+/- 097) +/- 098	022			
B.III.	Dlhodobý finančný majetok súčet (r.024 až 031)	023	25 559	18 655	18 655
B.III.1.	Podielové cenné papiere a podiely v ovládanej osobe (061) - 096A	024			
2.	Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti s podstatným vplyvom (062) - 096A	025			
3.	Ostatné dlhodobé cenné papiere a podiely (063, 065) - 096A	026	18 655	18 655	18 655
4.	Pôžičky účtovnej jednotke v konsolidovanom celku (066A) - 096A	027			
5.	Ostatný dlhodobý finančný majetok (067A, 096, 06XA) - 096A	028	6 904		
6.	Pôžičky s dobou splatnosti najviac jeden rok (066A, 067A, 06XA) - 096A	029			
7.	Obstarávaný dlhodobý finančný majetok (043) - 096A	030			
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý finančný majetok (053) - 095A	031			
C.	Obežný majetok r.033 + r.041 + r.048 + r.056	032	11 456 350	10 364 834	7 906 692
C.I.	Zásoby súčet (r.034 až r.040)	033	2 627 830	1 889 398	1 244 971
C.I.1.	Materiál (112, 119, 11X) - /191, 19X/	034	1 458 840	1 174 334	664 476
2.	Nedokončená výroba a polotovary (121, 122, 12X) - /192, 193, 19X/	035	116 544	80 230	89 823
3.	Zákazková výroba s predpokladanou dobou ukončenia dlhšou ako jeden rok 12X - 192A	036			
4.	Výrobky (123) - 194	037	696 906	234 615	314 612
5.	Zvieratá (124) - 195	038			
6.	Tovar (132, 13X, 139) - /196, 19X/	039	355 698	400 219	176 061
7.	Poskytnuté preddavky na zásoby (314A) - 391A	040			

C.II.	Dlhodobé pohľadávky súčet (r.042 až 047)	041			
C. II. 1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 311A, 314A, 315A, 31XA) - 391A	042			
2.	Pohľadávky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (351A) - 391A	043			
3.	Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku (351A) - 391A	044			
4.	Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) - 391A	045			
5.	Iné pohľadávky (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) - 391A	046			
6.	Odložená daňová pohľadávka (481A)	047			
C.III.	Krátkodobé pohľadávky súčet (r.049 až 055)	048	8 660 227	6 114 087	3 961 893
C.III.1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 313A, 314A, 315A, 31XA) - 391A	049	8 263 361	5 738 830	3 954 259
2.	Pohľadávky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (351A) - 391A	050			
3.	Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku (351A) - 391A	051			
4.	Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) - 391A	052			
5.	Sociálne zabezpečenie (336) - 391A	053			
6.	Daňové pohľadávky (341, 342, 343, 345) - 391A	054	149 472	199 462	1 195
7.	Iné pohľadávky (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) - 391A	055	247 394	175 795	6 440
C.IV.	Finančné účty súčet (r.057 až r.061)	056	168 293	2 361 349	2 699 827
C.IV.1.	Peniaze (211, 213, 21X)	057	13 112	11 286	7 502
2.	Účty v bankách (221A, 22X +/- 261	058	155 182	2 350 063	2 692 326
3.	Účty v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok 22XA	059			
4.	Krátkodobý finančný majetok (251, 253, 256, 257, 25X) - /291, 29X/	060			
5.	Obstarávaný krátkodobý finančný majetok (259) - 291	061			
D.	Časové rozlíšenie r.063 až 064	062	255 593	133 174	94 702
D. 1.	Náklady budúcich období (381, 382)	063	198 533	129 324	93 341
2.	Príjmy budúcich období (385)	064	57 060	3 850	1 361
			77 181 704	72 035 982	45 758 846
Vlastné imanie a záväzky spolu					
	Text	číslo riadku	2006	2007	2008
	Spolu vlastné imanie a záväzky r.066 + r.086 + r.116	065	19 359 324	18 042 289	11 463 387
A.	Vlastné imanie r.067 + r.071 + r.078 + r.082 + r.085	066	264 655	-353 382	1 339 076
A. I.	Základné imanie súčet (r.068 až 070)	067	3 207 230	10 841 831	10 841 831
A. I. 1.	Základné imanie (411 alebo +/- 491)	068	3 207 230	10 841 831	10 841 831
2.	Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely (/ - / 252)	069			
3.	Zmena základného imania +/- 419	070			
A. II.	Kapitálové fondy súčet (r.072 až 077)	071	581 060	581 060	581 060
A. II. 1.	Emisné ážio (412)	072			
2.	Ostatné kapitálové fondy (413)	073	581 060	581 060	581 060
3.	Zákonný rezervný fond (Nedeliteľný fond) z kapitálových vkladov (417, 418)	074			
4.	Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov (+/- 414)	075			
5.	Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastí (+/- 415)	076			
6.	Oceňovacie rozdiely z precenenia pri splynutí a rozdelení (+/- 416)	077			

A.III.	Fondy zo zisku súčet (r.079 až r.081)	078	60 745	60 745	60 745
A.III.1.	Zákonný rezervný fond (421)	079	60 745	60 745	60 745
2.	Nedeliteľný fond (422)	080			
3.	Štatutárne fondy a ostatné fondy (423, 427, 42X)	081			
A.IV.	Výsledok hospodárenia minulých rokov r.083 až 084	082	-597	-3 584 379	-11 836 985
A.IV.1.	Nerozdelený zisk minulých rokov (428)	083			
2.	Neuhradená strata minulých rokov (-/ 429)	084	-597	-3 584 379	-11 836 985
A.V.	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie +/- r.001 - (r.067 + r.071 + r.078 + r.082 + r.086 + r.116)	085	-3 583 781	-8 252 639	1 692 425
B.	Cudzie zdroje z r.087 + r.091 + r.102 + r.112	086	18 845 516	18 340 802	10 116 378
B.I.	Rezervy súčet (r.088 až r.090)	087	1 017 726	662 683	1 042 123
B.I.1.	Rezervy zákonné (451 A)	088			
2.	Ostatné dlhodobé rezervy (459A, 45XA)	089			
3.	Krátkodobé rezervy (323, 32X, 451A, 459A, 45XA)	090	1 017 726	662 683	1 042 123
B.II.	Dlhodobé záväzky súčet (r.092 až r.101)	091	79 699	36 746	4 846
B.II.1.	Dlhodobé záväzky z obchodného styku (479A)	092			
2.	Dlhodobé nevyfakturované dodávky (476A)	093			
3.	Dlhodobé záväzky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (471A)	094			
4.	Ostatné dlhodobé záväzky v rámci konsolidovaného celku (471A)	095			
5.	Dlhodobé prijaté preddavky (475A)	096			
6.	Dlhodobé zmenky na úhradu (478A)	097			
7.	Vydané dlhopisy (473A -/ 255A)	098			
8.	Záväzky zo sociálneho fondu (472)	099	996	5 643	4 382
9.	Ostatné dlhodobé záväzky (474A, 479A, 47XA, 372A, 373A, 377A)	100	78 703	31 103	465
10.	Odložený daňový záväzok (481A)	101			
B.III.	Krátkodobé záväzky súčet (r.103 až r.111)	102	13 524 962	13 442 077	9 069 408
B.III.1.	Záväzky z obchodného styku (321, 322, 324, 325, 32X, 475A, 478A, 479A, 47XA)	103	3 678 119	6 856 370	4 370 212
2.	Nevyfakturované dodávky (326, 476A)	104	2 082 653	50 654	5 012
3.	Záväzky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (361A, 471A)	105	7 364 901	6 196 375	4 279 758
4.	Ostatné záväzky v rámci konsolidovaného celku (361A, 36XA, 471A, 47XA)	106			
5.	Záväzky voči spoločníkom a združeniu (364, 365, 366, 367, 368, 398A, 478A, 479A)	107	25 393	27 783	27 783
6.	Záväzky voči zamestnancom (331, 333, 33X, 479A)	108	181 239	178 451	159 032
7.	Záväzky zo sociálneho zabezpečenia (336, 479A)	109	120 560	98 486	90 918
8.	Daňové záväzky a dotácie (341, 342, 343, 345, 346, 347, 34X)	110	72 097	33 957	136 693
9.	Ostatné záväzky (372A, 373A, 377A, 379A, 474A, 479A, 47X)	111			
B.IV.	Bankové úvery a výpomoci súčet (r.113 až r.115)	112	4 223 130	4 199 296	
B.IV.1.	Bankové úvery dlhodobé (461A, 46XA)	113			
2.	Bežné bankové úvery (221A, 231, 232, 23X, 461A, 46XA)	114	4 223 130	4 199 296	
3.	Krátkodobé finančné výpomoci (241, 249, 24X, 473A, -/255A)	115			
C.	Časové rozlíšenie súčet (r.117 až r.118)	116	249 154	54 870	7 933
C.1.	Výdavky budúcich období (383)	117			
2.	Výnosy budúcich období (384)	118	249 154	54 870	7 933
			80 771 925	80 366 926	44 153 190

Príloha 2 Výkaz ziskov a strát

Označenie	Text	číslo riadku	2006	2007	2008
I.	Tržby za predaj tovaru (604)	01	2 405 032	7 708 624	6 933 479
A.	Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru (504)	02	2 069 508	6 684 791	5 440 417
+	Obchodná marža r.01 - r.02	03	335 524	1 023 833	1 493 062
II.	Výroba r.05 + r.06 + r.07	04	50 284 638	40 295 293	30 517 228
II. 1.	Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb (601, 602)	05	49 835 225	40 452 964	30 427 704
2.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (+/- účtovná skupina 61)	06	230 864	-463 852	89 524
3.	Aktivácia (účtovná skupina 62)	07	218 549	306 148	
B.	Výrobná spotreba r.09 + r.10	08	50 134 336	42 688 608	30 067 848
B. 1.	Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok (501, 502, 503)	09	37 439 288	31 034 588	22 305 849
2.	Služby (účtovná skupina 51)	10	12 695 047	11 654 020	7 762 000
+	Pridaná hodnota r. 03 + r.04 - r.08	11	485 826	-1 369 482	1 942 442
C.	Osobné náklady (súčet r.13 až r.16)	12	3 054 836	4 144 261	3 552 977
C. 1.	Mzdové náklady (521, 522)	13	2 207 296	2 830 943	2 582 719
2.	Odmeny členom orgánov spoločnosti a družstva (523)	14			
3.	Náklady na sociálne zabezpečenie (524, 525, 526)	15	734 084	913 696	819 359
4.	Sociálne náklady (527, 528)	16	113 457	399 622	150 900
D.	Dane a poplatky (účtovná skupina 53)	17	49 393	77 109	81 391
E.	Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku (551)	18	893 713	881 133	993 892
III.	Tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu (641, 642)	19	19 053	399 522	1 996 282
F.	Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predaného materiálu (541, 542)	20	17 526	446 259	3 099 781
IV.	Použitie a zrušenie rezerv do výnosov z hospodárskej činnosti a účtovanie vzniku komplexných nákladov budúcich období (652, 654, 655)	21	462 126	868 021	546 538
G.	Tvorba rezerv na hospodársku činnosť a zúčtovanie komplexných nákladov budúcich období (552, 554, 555)	22	508 199	504 348	925 978
V.	Zúčtovanie a zrušenie opravných položiek do výnosov z hospodárskej činnosti (657, 658, 659)	23	97 822	429 330	3 346 279
H.	Tvorba opravných položiek do nákladov na hospodársku činnosť (557, 558, 559)	24	689 703	2 188 110	2 771 759
VI.	Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti (644, 645, 646, 648)	25	796 223	189 106	6 532 995
I.	Ostatné náklady na hospodársku činnosť (544, 545, 546, 548)	26	134 767	316 072	1 514 373
VII.	Prevod výnosov z hospodárskej činnosti (-)(697)	27			
J.	Prevod nákladov na hospodársku činnosť (-)(597)	28			
*	Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti r.11 - r.12 - r.17 - r.18 + r.19 - r.20 + r.21 - r.22 + r.23 - r.24 + r.25 - r.26 + (-r.27) - (-r.28)	29	-3 487 088	-8 040 795	1 424 384
VIII.	Tržby z predaja cenných papierov a podielov (661)	30			
K.	Predané cenné papiere a podiely (561)	31			
IX.	Výnosy z dlhodobého finančného majetku r.33 + r.34 + r.35	32			

IX. 1.	Výnosy z cenných papierov a podielov v ovládanej osobe a v spoločnosti s podstatným vplyvom (665A)	33			
2.	Výnosy z ostatných dlhodobých cenných papierov a podielov (665A)	34			
3.	Výnosy z ostatného dlhodobého finančného majetku (665A)	35			
X.	Výnosy z krátkodobého finančného majetku (666)	36			
L.	Náklady na krátkodobý finančný majetok (566)	37			
XI.	Výnosy z precenenia cenných papierov a výnosy z derivátových operácií (644, 667)	38			
M.	Náklady na precenenie cenných papierov a náklady na derivátové operácie (564, 567)	39			
XII.	Výnosové úroky (662)	40	59 218	28 215	34 422
N.	Nákladové úroky (562)	41	452 865	333 964	238 797
XIII.	Kurzové zisky (663)	42	484 498	428 401	836 620
O.	Kurzové straty (563)	43	77 906	184 791	232 756
XIV.	Ostatné výnosy z finančnej činnosti (668)	44			
P.	Ostatné náklady na finančnú činnosť (568, 569)	45	106 818	149 705	131 182
XV.	Použitie a zrušenie rezerv do výnosov z finančnej činnosti (674)	46			
Q	Tvorba rezerv na finančnú činnosť (574)	47			
XVI.	Zúčtovanie a zrušenie opravných položiek do výnosov z finančnej činnosti (679)	48			
R.	Tvorba opravných položiek do výnosov z finančnej činnosti (579)	49			
XVII.	Prevod finančných výnosov (-)(698)	50			
S	Prevod finančných nákladov (-)(598)	51			
*	Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti r.30 - r.31 + r.32 + r.36 - r.37 + r.38 - r.39 + r.40 - r.41 + r.42 - r.43 + r.44 - r.45 + r.46 - r.47 + r.48 - r.49 + (-r.50) - (-r.51)	52	-93 872	-211 844	268 306
T.	Daň z príjmov z bežnej činnosti r.54 + r.55	53	2 821		
T. 1.	- splatná (591, 595)	54	332		
2.	- odložená (+/- 592)	55	2 490		
**	Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti r.29 + r.52 - r.53	56	-3 583 781	-8 252 639	1 692 691
XVIII.	Mimoriadne výnosy (účtovná skupina 68)	57			
U.	Mimoriadne náklady (účtovná skupina 58)	58			266
V.	Daň z príjmov z mimoriadnej činnosti r.60 + r.61	59			
V. 1.	- splatná (593)	60			
2.	- odložená (+/- 594)	61			
*	Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti r.57 - r.58 - r.59	62			-266
Z.	Prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom (+/- 596)	63			
***	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie (+/-)r.56 + r.62 - r.63	64	-3 583 781	-8 252 639	1 692 425

Príloha 3 Vzorce na výpočet ukazovateľov finančnej analýzy

Ukazovatele	Vzorec na výpočet
Ukazovatele likvidity	
Pohotová likvidita	Finančné účty/krátkodobé cudzie zdroje
Bežná likvidita	(finančné účty + krátkodobé pohľadávky)/krátkodobé cudzie zdroje
Celková likvidita	(obežný majetok - dlhodobé pohľadávky)/krátkodobé cudzie zdroje
Ukazovatele rentability	
Rentabilita celkového kapitálu	(čistý výsledok hospodárenia + náklad. úroky*0,81)/celkový kapitál
Rentabilita vlastného kapitálu	Čistý výsledok hospodárenia/vlastný kapitál
Rentabilita základného imania	Čistý výsledok hospodárenia/ZI
Rentabilita celkových tržieb	Čistý výsledok hospodárenia/tržby
Rentabilita celkových výnosov	Čistý výsledok hospodárenia/výnosy
Rentabilita celkových nákladov	Čistý výsledok hospodárenia/náklady
Ukazovatele aktivity	
Doba obratu zásob	
vo vzťahu k tržbám	(zásoby/tržby)*365
vo vzťahu k nákladom	(zásoby/náklady)*365
Doba inkasa pohľadávok	(pohľadávky/tržby)*365
Doba splácania záväzkov	
vo vzťahu k tržbám	(záväzky/tržby)*365
vo vzťahu k nákladom	(záväzky/náklady)*365
Doba obratu celkového majetku	(majetok celkom/tržby)*365
Obrat celkového majetku	Tržby/majetok celkom
Ukazovatele zadlženosti	
Celková zadlženosť	Cudzí kapitál/(VI + záväzky celkom)
Stupeň samofinancovania	VI/(VI + záväzky celkom)
Finančná páka	(VI + záväzky celkom)/vlastný kapitál
Úverová záťaženosť	(bankové úvery + finančné výpomoci)/(VI + záväzky celkom)
Úrokové krytie	(hrubý výsledok hospodárenia + náklad. úroky)/náklad. úroky
Úrokové krytie vrátane odpisov	(hrubý výsledok hospodárenia + náklad. úroky + odpisy DHM a DNM)/náklad. úroky
Platobná neschopnosť	Záväzky /pohľadávky

Zdroj: Gurčík, L.: Podnikateľská analýza a kontroling. 2004, SPU